

Komisja
Europejska

[JESIEŃ 2012 ▶ NR 43]

panorama

inforegio

▶ Inwestycje w regionach

Korzystanie z instrumentów
finansowych do pozyskiwania
wsparcia dla polityki
regionalnej

- ▶ Wywiad z Jacques Delors
- ▶ Przekierowanie środków
w celu opanowania kryzysu
gospodarczego
- ▶ Dni Otwarte – zmiany

Polityka
regionalna

▶ARTYKUŁ WSTĘPNY.....	3
Komisarz Johannes Hahn	
▶WYWIAD.....	4-7
Jacques Delors – Przemyslenia na temat polityki spójności	
▶DODATEK SPECJALNY.....	8-13
INSTRUMENTY FINANSOWE WSPIERAJĄ POLITYKĘ REGIONALNĄ	
▶WASZYM ZDANIEM.....	14-19
Polityka spójności z perspektywy krajowej i regionalnej	
▶CYPRYJSKA PREZYDENCJA W UE – PRIORYTETY DLA POLITYKI SPÓJNOŚCI.....	20-21
▶EUROPEJSKA WSPÓŁPRACA REGIONALNA NA LATA 2014-2020.....	22-23
▶ZMIANY W REGIONACH I MIASTACH EUROPEJSKICH.....	24-25
▶PRZEPROGRAMOWANIE FUNDUSZY STRUKTURALNYCH DLA OPANOWANIA KRYZYSU GOSPODARCZEGO.....	26-27
▶STRATEGIA UE DLA REGIONU DUNAJU: PIERWSZY ROK DZIAŁANIA.....	28-29
▶PRZYKŁADY PROJEKTÓW.....	30-33
Przykłady projektów z Polski, Czech i Włoch oraz projekt Europejskiej Współpracy Terytorialnej w ramach Programu Northern Periphery	
▶MAPY.....	34-35
▶Poziom bezrobocia, 2011	
▶Zmiana poziomu bezrobocia w latach 2007-2011	
▶PODEJŚCIE DO ROZWOJU LOKALNEGO DLA LEPSZEJ SPÓJNOŚCI TERYTORIALNEJ.....	36-37
▶ZWYCIĘZCA NAGRODY REGIOSTARS, ECO WORLD STYRIA, KONTYNUUJE DOBRĄ PASSĘ.....	38
▶REGIOSTARS 2013: OGŁOSZENIE FINALISTÓW.....	39
▶PROGRAM.....	40

▶8

▶4

▶14

▶28

▶38

Zdjęcia (strony):
 Okładka: © Komisja Europejska
 Strony 8, 9, 25, 27, 28, 29, 39: © Komisja Europejska
 Strony 3, 4, 6: © Notre Europe
 Strona 10: © North East Finance – KredEx – Duda Breseeg, Neem
 Strona 12: © Wielkopolskie Centrum Wspierania Inwestycji Sp. z o.o. – HOSSA S.A.
 Strona 15: © Polskie Ministerstwo Rozwoju Regionalnego
 Strona 16: © Sky-Watch
 Strona 17: © Negundo Innovation Center
 Strona 18: © Gdański Park Naukowo-Technologiczny
 Strona 19: © La Cub – Didier Doustin – Anthony Rojo
 Strony 21, 36, 37: © Shutterstock
 Strona 22: © GRaBS
 Strona 23: © Haparanda/Tornio
 Strona 25: © Rząd Katalonii
 Strona 30: © PGNIG S.A.
 Strona 31: © Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Republika Czeska
 Strona 32: © Mitchell O’Gorman
 Strona 33: © METALPROGETTI spa

Czasopismo drukowane jest w języku angielskim, francuskim i niemieckim na papierze utylizowanym. Jest dostępne w 21 wersjach językowych na stronie internetowej http://ec.europa.eu/regional_policy/information/panorama/index_pl.cfm

Opinie wyrażone w niniejszej publikacji wyrażają poglądy autora i niekoniecznie odzwierciedlają stanowisko Komisji Europejskiej.

▶ ARTYKUŁ WSTĘPNY

Jednym z nowatorskich sposobów na poprawę skuteczności i wydajności unijnej polityki regionalnej jest wykorzystanie instrumentów finansowych. Te mechanizmy wsparcia, począwszy od technik inżynierii finansowej do instrumentów pomocy technicznej, mogą umożliwić przyciągnięcie dalszego finansowania i zdobycie dodatkowych doświadczeń i wiedzy.

Te innowacyjne instrumenty finansowe, opracowane i udoskonalone we współpracy z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym w ramach programu na lata 2007-2013, są obecnie ważnym elementem kolejnych wieloletnich ram finansowych na lata 2014-2020. Mają one na celu wykorzystanie dodatkowych inwestycji dla realizacji celów strategii Europa 2020, co oznacza celowane inwestycje w zrównoważony rozwój, nowe technologie, promowanie umiejętności i innowacji. Są to dokładnie te obszary, które wymagają wzmocnienia, by móc tworzyć nowe miejsca pracy i stymulować wzrost.

Dni Otwarte dziesięć lat później

W październiku tego roku będziemy obchodzić dziesięciolecie Europejskiego Tygodnia Regionów i Miast – Dni Otwarte. Ta tygodniowa impreza stała się dla władz regionalnych i lokalnych głównym wydarzeniem roku. Dzięki niej przedstawiciele władz zyskują możliwość spotkania się w Brukseli z decydentami na szczeblu regionalnym, krajowym i unijnym oraz zaprezentowania projektów i działań realizowanych w swoich regionach, a także wkładu w realizację polityki spójności UE.

Tematem tegorocznych Dni Otwartych, organizowanych we współpracy z Komitetem Regionów, są „Zmiany w regionach i miastach europejskich”. Impreza będzie okazją do podjęcia debaty nad przyszłością Europy, jej polityką spójności i zarządzaniem wielopoziomowym.

Inspirujący Delors

W tym kontekście mamy zaszczyt porozmawiać z byłym Przewodniczącym Komisji Europejskiej, Jakiem Delors, o postępach europejskiej polityki spójności. Obecna polityka spójności w znacznej mierze inspirowana jest ideami byłego przewodniczącego, który dostrzegł potrzebę działań na rzecz zrównoważenia rozwoju gospodarek regionalnych w Europie. Niezależnie od działań narzucanych przez kryzys gospodarczy, argumenty na rzecz polityki regionalnej opartej na solidarności, spójności i inteligentnych i celowanych inwestycjach są dziś bardziej trafne niż kiedykolwiek.

Johannes Hahn

Członek Komisji Europejskiej ds. polityki regionalnej

▶ JACQUES DELORS – PRZEMYŚLENIA NA TEMAT POLITYKI SPÓJNOŚCI

„Konieczne jest odróżnienie solidarności europejskiej w obliczu kryzysu gospodarczego od nadrzędnej solidarności Europy.”

W rozmowie z *Panoramą* Jacques Delors, Przewodniczący Komisji Europejskiej w latach 1985-1995, podkreślił wagę polityki spójności dla przyszłego rozwoju regionów Europy oraz wzywa do zasadniczego prze wartościowania dobrobytu gospodarczego, co pozwoli zapewnić, że uwzględnione zostaną pełne korzyści płynące z rozwoju regionalnego.

Kryzys gospodarczy

Chociaż zwiększanie konkurencyjności Europy oraz dalsze tworzenie nowych miejsc pracy jest niezwykle istotne, nie wolno mylić polityki spójności z polityką konkurencyjności – podkreśla były Przewodniczący Komisji Europejskiej, Jacques Delors.

„Konieczne jest odróżnienie solidarności europejskiej w obliczu kryzysu gospodarczego od nadrzędnej solidarności Europy. To są dwie różne rzeczy. Oczywiście, kiedy się pali, potrzebujemy strażaków, ale jednocześnie potrzebujemy architektów, którzy pracują długofalowo. Uważam, że polityka strukturalna nie powinna być spychana na boczny tor przez potrzebę reagowania na kryzys. Ta polityka cechuje się własną wewnętrzną logiką, którą, w razie potrzeby, można dostosowywać do zmieniającej się rzeczywistości gospodarczej.”

Rozmawiając z dziennikarzami *Panoramy* w biurze swojego think tanku Notre Europe w Paryżu, Delors nie zgadza się z opinią, że unijna polityka regionalna to zaledwie polityka redystrybucji. „Dla mnie polityka regionalna to przede wszystkim instrument rozwoju, który posiada wartość dodaną w postaci efektu redystrybucji.”

Były Przewodniczący Komisji podkreśla znaczenie oddolnego podejścia do polityki UE. „W dzisiejszej Europie 27 państw nie możemy lekceważyć tego wymiaru oddolnego, który reprezentuje także jedną z idei tkwiących u podstaw budowy Unii Europejskiej – subsydiarności.”

„Poziom rozbieżności w rozwoju gospodarczym niektórych regionów zawsze był rzeczywistym problemem, z którym się zmagaliśmy, a polityka spójności miała na celu umożliwienie słabiej rozwiniętym regionom wytrzymanie konkurencji przy jednoczesnym zapewnieniu wkładu we wspólną Europę.”

Wszystkie opracowane przez nas propozycje były zgodne z moimi trzema nadrzędnymi zasadami: »konkurencyjność, współpraca i solidarność«. „Nie można usunąć jednego z tych elementów i dalej odnosić sukcesy w tworzeniu Europy”.

Mierzenie rozwoju gospodarczego

Delors pyta, jak powinniśmy mierzyć rozwój gospodarczy. „Jeśli porównamy sytuację dzisiaj i 10 lat temu, okaże się, że dzisiaj jedziemy do pracy 45 minut zamiast pół godziny. Rosną korki, a jednocześnie wzrasta PNB, ponieważ konsumujemy więcej samochodów i benzyny. Mogę stwierdzić, że mieszkańcy stracili od pół godziny do godziny czasu wolnego, a ich majątek nie wzrósł.”

Kluczowym problemem dla byłego ekonomisty jest sposób pomiarów tych czynników. „Naszą obecną miarą księgową jest PNB, ale ten współczynnik nie pokazuje skutecznie pojęcia dobrobytu. Potrzebujemy nowego sposobu na obliczanie wydajności, w szczególności w kontekście regionalnym. Kiedy stworzymy taki system mierzenia funkcjonowania gospodarki, zdamy sobie sprawę, że w regionach istnieje mnóstwo nowego bogactwa.”

Delors już w 1971 r. napisał na ten temat książkę, „Les Indicateurs Sociaux”, a kwestia ta jest obecnie szeroko omawiana przez ekonomistów. „Nie możemy przyjąć nowego modelu rozwoju, jednocześnie zachowując tradycyjne metody obliczenia mający zastosowanie do klasycznego rozwoju.”

„Nie możemy przyjąć modelu, który obejmuje czas wolny obywateli, przyrodę i zasoby, nie zmieniając jednocześnie metody obliczeń. Musimy całkowicie przemyśleć sposób obliczania wyniku gospodarczego. A jeśli faktycznie przyjmemy inną metodę obliczeń, polityka regionalna okaże się bardziej przydatna.”

Pochodzenie polityki spójności

„Zanim przyszedłem do Komisji Europejskiej w 1985 r., istniał fundusz społeczny i fundusz regionalny, oraz fundusz rolny.” – wyjaśnia Delors. „To wszystko już było. Kiedy podejmowaliśmy negocjacje przedakcesyjne z Hiszpanią i Portugalią, południowe kraje unijnej »dziesiątki« martwiły się o zróżnicowanie poziomów rozwoju. Aby rozwiązać te wątpliwości, zaproponowaliśmy Zintegrowany Program Śródziemnomorski. Był to pierwszy przykład skoordynowanej współpracy regionalnej nad rozwiązywaniem problemów gospodarczych i społecznych w regionie Morza Śródziemnego.”

„To właśnie sukces tego Programu doprowadził do idei skoordynowanych działań, czy też »syntezy«, a ja zaproponowałem ideę »spójności« gospodarczej i społecznej, która dzięki utworzeniu polityki spójności stała się rzeczywistością. Oczywiście było wówczas, że jednolity rynek nie będzie mógł się rozwijać bez istnienia polityki spójności gospodarczej i społecznej. Stała się ona jednym z kamieni węgielnych Aktu o jednolitym rynku, który moim zdaniem przyczynił się do ożywienia Europy.” ►►

PROFIL OSOBY: JACQUES DELORS

Jacques Delors pełnił w latach 1985–1995 funkcję Przewodniczącego Komisji Europejskiej i był pierwszą osobą, która na tym stanowisku spędziła trzy kadencje.

Ten ekonomista z wykształcenia pracował w Parlamencie Europejskim w latach 1979–1981, pełniąc funkcję przewodniczącego Komitetu ds. gospodarczych i monetarnych.

Za prezydentury François Mitterrand Delors pełnił we Francji funkcję ministra ds. gospodarki i finansów (w latach 1981–1983) oraz ministra ds. gospodarki, finansów i budżetu (w latach 1983–1984).

W czasie swojego przewodnictwa w Komisji stworzył podstawy do wprowadzenia przepisów jednolitego rynku EU, które weszły w życie w styczniu 1993 r. W ramach swojego programu promował rozwój polityki spójności dla regionów Europy.

W 1996 r. Delors założył w Paryżu think tank Notre Europe; do dnia dzisiejszego jest jednym z jego prezesów.

W 2010 r. Delors poparł nową inicjatywę Grupy Spinelli, która powstała w celu ożywienia dążeń do federalizacji Unii Europejskiej.

Bliżej obywatela

Delors uważa, że polityka spójności jest sposobem na zbliżenie projektów unijnych do obywateli Unii Europejskiej i sposobem zaradzenia deficytowi demokratycznemu.

Wskazuje on na tysiące projektów finansowanych w ramach polityki spójności, które są dla obywateli na poziomie podstawowym namacalnym dowodem, że UE działa na ich rzecz.

Współpraca z regionami

Delors pozostaje żarliwym zwolennikiem ochrony i promowania prawa Komisji do podejmowania inicjatyw oraz wiodącej roli we współpracy z regionami.

„Na samym początku chciałem prawdziwej współpracy pomiędzy regionami a Komisją. Wyjaśnia on, że nie chodzi tu o to, by Europa regionów konkurowała z Europą państw. Tu chodzi o współpracę pomiędzy Komisją a regionami, w ramach której Komisja będzie mogła tworzyć szeroką gamę narzędzi do promowania rozwoju regionalnego oraz upowszechniać dobre praktyki.”

„Na samym początku chciałem prawdziwej współpracy pomiędzy regionami a Komisją.”

„Niestety – Delors mówi – mogliśmy zaobserwować odejście w stronę nadmiernej centralizacji, gdzie państwa członkowskie mówią w imieniu regionów. Nie jest to polityka spójności taka, jaką sobie wyobrażałem. Komisja, za pośrednictwem swoich programów oraz doświadczeń w terenie wynikających z ich realizacji, powinna doskonale wiedzieć, jak osiągnąć rozwój. Komisja to jedyna instytucja, która codziennie myśli o Europie” – dodaje Delors.

Uważa on, że centralizacja, jaka nastąpiła we wszystkich krajach, jest przeszkodą dla powstania Europy regionów. „Wyobrażaliśmy sobie współpracę, w której każdy uczy się od każdego” – podkreśla. »»

▶ NOTRE EUROPE – POMYSŁ JACQUES DELORS

Notre Europe to mieszczący się w Paryżu think tank założony przez Jacques Delors, którego idee mają wpływ na prace i rekomendacje polityczne zespołu.

Zespół niedawno opublikował raport na temat przyszłej polityki spójności pt. „Cohesion Pact: Weathering the Crisis” autorstwa Marjorie Jouen (dostępny w języku francuskim i angielskim).

W raporcie autorzy stwierdzają, że:

Należy stworzyć warunki pozwalające na przyjęcie „modelu rozwoju inteligentnego, ekologicznego i włączającego”, promowanego przez strategię Europa 2020, oraz należy postrzegać politykę spójności jako instrument postępu społecznego i dobrobytu, który może wymagać nowych kryteriów kwalifikowalności.

Należy przywrócić powiązanie demokratyczne pomiędzy Europejczykami i Unią, prezentując im namacalne skutki uzyskane w wyniku wykorzystania funduszy unijnych oraz kładąc większy nacisk na „rozwój lokalny kierowany przez społeczność”.

Przyszła polityka spójności stanie się bardziej wiarygodna, jeśli zostaną uproszczone procedury, co wymagałoby upewnienia się za wszelką cenę, że fundusze unijne są dostępne dla małych, lokalnych inicjatorów projektów.

▶ WIĘCEJ INFORMACJI

<http://notre-europe.eu/>

<http://www.notre-europe.eu/en/axes/>

[competition-cooperation-solidarity/works/publication/the-cohesion-pact-weathering-the-crisis/](http://www.notre-europe.eu/en/axes/competition-cooperation-solidarity/works/publication/the-cohesion-pact-weathering-the-crisis/)

Praca i edukacja

Delors od wielu lat interesuje się edukacją. W 1971 r. był inicjatorem francuskiej ustawy o kształceniu ustawicznym (la formation professionnelle continue – FPC), która nakłada na firmy obowiązek odkładania części zysków na cele kształcenia pracowników. W latach 1993-1996 był także przewodniczącym Komisji UNESCO ds. edukacji w XXI wieku, która opublikowała końcowy raport ze swoich prac pt. „Learning: the Treasure Within”.

Jednym z jego największych osiągnięć było stworzenie programu wymiany studenckiej ERASMUS. „Osobiście odczuwam ogromną satysfakcję z tego, że doprowadziłem do powstania programu ERASMUS. Był to kolejny przykład tego, jak ważne jest, by Komisja posiadała prawo do podejmowania inicjatyw. Bez niego program ERASMUS nigdy by nie powstał. Należy zachować prawo Komisji do podejmowania inicjatyw” – podkreśla Delors.

„Jednakże nie wystarczy, by rządy jedynie mówiły o edukacji, rządy muszą jeszcze tworzyć miejsca pracy. Potrzebujemy gospodarki, w której będą powstawać nowe miejsca pracy i możliwości edukacyjne lepszej jakości. Te obie rzeczy są nierozłączne. Nie chodzi o to, że jeśli obywatele się kształcą, sami znajdą pracę.”

Zapomniany problem bezrobocia wśród młodych ludzi

Delors uważa, że interesy europejskiej młodzieży były zaniedbywane przez ostatnie 20 lat. „W Białej Księdze na temat rozwoju i konkurencyjności, którą zaproponowałem w 1993 r., pisałem, że my, pokolenie dorosłych, mamy tendencję do rozwiązywania naszych problemów między sobą, bez uwzględniania potrzeb młodych. Powodując kumulację zadłużenia, nie rozwiązując problemów opieki społecznej, lekceważąc słabości naszego systemu edukacji, nałożyliśmy nadmierne obciążenia na naszą młodzież – obciążenia, które nie są równomierne. I oni dzisiaj za to płacą.”

Rozwój miast i wsi

Nie lekceważąc znaczenia gospodarczego MSP, Delors wskazuje jednocześnie, że to zaledwie jeden z licznych czynników gospodarczych. „Dlatego, że znaleźliśmy się w określonym punkcie cyklu gospodarczego, nie powinniśmy koncentrować się na jednym aspekcie, zapominając o innych. Nasza polityka powinna obejmować rolnictwo, zarządzanie zasobami naturalnymi, leśnictwo – o którym niewiele się mówi – równowagę terytorialną oraz możliwości kreatywne przemysłu i usług. Polityki należy tworzyć tak, by umożliwiać powstawanie i rozwój maksymalnego poziomu inicjatywy w każdym sektorze”.

„Powinniśmy budować Unię Europejską różnorodności, przy maksymalnej liczbie inicjatyw wychodzących z podstaw.”

Były Przewodniczący KE zdecydowanie podkreśla, że Europa jest dziedzictwem nas wszystkich, podobnie jak naszą wspólną sprawą jest polityka regionalna. „Podobnie jak w społeczeństwie europejskim istnieje równowaga pomiędzy społeczeństwem a indywidualizmem, tak istnieje równowaga pomiędzy rozwojem miast a życiem na wsi i przyrodą. To jest nasze dziedzictwo” – dodaje.

„W społeczeństwie można dostrzec istotne zjawisko noszące nazwę wiejskości, o którym mało się mówi” – stwierdza Delors dalej. „Mamy kraje, w których 80 procent terenów wiejskich jest zurbanizowanych. Wiejskość jest więc elementem podstawowym i należy ją chronić oraz umożliwiać jej rozwój. To właśnie tutaj nierówności są często najbardziej widoczne. I to właśnie ludzie mieszkający na wsi potrafią najlepiej zadbać o nasze dziedzictwo przyrodnicze.”

Rozwój oddolny

Delors wyjaśnia, że chociaż takie organy jak Komitet Regionów są pożyteczne, nie zastąpią one tego, co naprawdę konieczne – rozwój oddolny. „Wraz z rozwojem makroekonomicznym muszą powstawać sposoby samomobilizacji aktorów ekonomicznych na szczeblu lokalnym. Na przykład we Francji biorę udział w spotkaniach, na których omawiana jest mobilizacja lokalna. Istnieje między innymi organizacja »Sol et Civilisation«, założona przez francuskich farmerów do zapoznawania się z doświadczeniami innych krajów europejskich i rozpowszechniania tej wiedzy na szczeblu lokalnym.”

„Wierzę, że dzięki ekonomii społecznej każdy obywatel powinien mieć kontrolę nad swoim losem, a jednocześnie należy zagwarantować dbałość o różnorodność Europy i jej tożsamości. Powinniśmy budować Unię Europejską różnorodności, przy maksymalnej liczbie inicjatyw wychodzących z podstaw.”

► KORZYSTANIE Z INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH DO WSPIERANIA POLITYKI REGIONALNEJ

Podstawowym celem kolejnych wieloletnich ram finansowych – „Budżetu dla Europy 2020” – jest wykorzystywanie inwestycji dodatkowych do realizacji celów polityki unijnej poprzez powszechniejsze zastosowanie innowacyjnych instrumentów finansowych. *Panorama* przyjrzała się wartości dodanej instrumentów finansowych dla polityki regionalnej oraz sposobowi ich integracji przez Komisję w propozycjach na okres po roku 2013.

Instrumenty finansowe, stosowane we właściwych okolicznościach i we właściwy sposób, mogą odegrać podstawową rolę w maksymalizacji wydajności i skuteczności realizacji polityki regionalnej – co jest zdecydowanym priorytetem w bieżącej sytuacji gospodarczej i finansowej.

Instrumenty finansowe są alternatywnym sposobem zapewnienia środków z sektora publicznego do skutecznego osiągnięcia celów polityki z wykorzystaniem praktyk i podmiotów komercyjnych oraz promowaniem udziału kapitału z sektora prywatnego. Instrumenty te mają różne formy, np. pożyczki, gwarancje kredytowe, kapitał typu equity, kapitał typu venture capital oraz mikrofinansowanie. Ich cechą wspólną jest to, że są środkami obrotowymi, co oznacza, że początkowe środki można wykorzystywać wielokrotnie w różnych cyklach, np.:

Instrumenty finansowe mogą przysporzyć dalszej wartości dodanej dzięki możliwości przyciągania dodatkowego finansowania i łączenia dodatkowej wiedzy i doświadczenia różnych partnerów, w tym Grupy Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EBI) oraz sektora prywatnego. Zapewnianie zwrotnej pomocy stanowi także zachętę do lepszej pracy ze strony beneficjentów, w tym do lepszej jakości projektów i większej dyscypliny finansowej.

Ocena wpływu pożyczek oferowanych na dogodnych warunkach z EFRR w północnych Włoszech wykazała, że 1 euro niedużej pożyczki na dogodnych warunkach przynosiło 4,5 euro inwestycji prywatnych, w porównaniu do grupy kontrolnej dotacji finansowych dla podobnych przedsiębiorstw, które nie wywołały znaczącego efektu dźwigni. Ponadto koszt miejsca pracy wyniósł jedynie 30 000 EUR w przypadku pożyczek, ale aż 64 000 EUR w przypadku dotacji.

Instrumenty finansowe – dotychczasowe doświadczenia

Instrumenty finansowe stały się dostępne w ramach polityki regionalnej w ograniczonych ilościach już od okresu programowania 1994-1999, w szczególności dla małych i średnich przedsiębiorstw (MSP). W okresie 2007-2013 wykorzystanie instrumentów finansowych stało się powszechniejsze, a zakres objął zarówno wsparcie dla MSP, jak i zrównoważony rozwój miejski oraz wydajność energetyczną.

Najnowsze dostępne dane wskazują, że około 5% środków przyznanych z EFRR w okresie programowania 2007-2013 trafiło do końca 2011 r. do wykorzystania jako instrumenty finansowe, tworząc łącznie niemal 500 funduszy. 25 państw członkowskich i jeden program transgraniczny wdrożyły dwa lub więcej funduszy dla przedsiębiorstw, a co najmniej siedem państw członkowskich posiada fundusze na rzecz rozwoju miast; pięć państw członkowskich utworzyło fundusze wyłącznie zajmujące się energią odnawialną i działaniami na rzecz wydajności energetycznej. Dokonano ponad 20000 inwestycji w przedsiębiorstwa.

Fundusze tworzone są zarówno na szczeblu krajowym, jak i regionalnym; niektóre są samodzielne, a inne to fundusze holdingowe. Większość instrumentów finansowych to fundusze pożyczkowe; jako kolejne pod względem ilości i wielkości przyznawanych środków wyróżnić można fundusze typu equity i fundusze gwarancyjne. Fundusze te tworzą efekt mnożnikowy, ponieważ z budżetów krajowych lub regionalnych, banków i od innych inwestorów płyną do nich kolejne środki. Najnowsze dane wskazują, że każde euro ze środków publicznych przyniosło 1-2 euro w pożyczkach, 1-3 euro w inwestycjach pośrednich oraz 1-8 euro w pożyczkach gwarantowanych. ▶▶

► **WSPARCIE DLA PRZEDSIĘBIORSTW**
Program Finance for Business North East Funds (Wielka Brytania)

Ten fundusz holdingowy, zarządzany przez North East Finance (Holdco) Limited, działa od 2010 r. i obejmuje siedem funduszy specjalnych zapewniających szereg pożyczek i inwestycji pośrednich dla nowych firm i MSP w Anglii północno-wschodniej. Na dzień 1 lipca 2012 r. fundusze specjalne zainwestowały 58 mln EUR we wsparcie 412 różnych MSP; 20,5 mln EUR pochodziło z Programu na rzecz konkurencyjności Anglii północno-wschodniej. Kolejne 77 mln EUR (73 mln EUR z funduszy prywatnych) pozyskano, co oznacza, że łącznie przedsiębiorstwa w Anglii północno-wschodniej uzyskały 135 mln EUR. Dzięki tym inwestycjom utworzono 532 nowe miejsca pracy, a 1180 miejsc pracy zachowano.

► **WIĘCEJ INFORMACJI**
<http://www.northeastfinance.org/>

Data rozpoczęcia:
 2010
Wielkość funduszu:
 155 000 000 EUR
Wkład UE:
 53 000 000 EUR

► **WYDAJNOŚĆ ENERGETYCZNA**
KredEx (Estonia)

KredEx działa jako fundusz holdingowy, który wybiera pośredników finansowych zapewniających pożyczki na remont budynków mieszkalnych w zakresie zwiększenia wydajności energetycznej. W porównaniu do standardowych warunków rynkowych, te pożyczki oferowane są z korzystnym oprocentowaniem (stałe oprocentowanie 3,8-4,7% na 10 lat, zamiast zwykłego oprocentowania 7-10% na 5 lat lub oprocentowania zmiennego), okresem spłaty (do 20 lat zamiast około 12 lat) oraz opłatami umownymi (0,5-0,75% kwoty pożyczki, zamiast nawet 1% kwoty pożyczki). Do w czasie trwania jednego programu, który zakończył się w 2011 r., wyremontowano 391 budynków z 14 680 mieszkaniami, co przełożyło się na pożyczki w łącznej wysokości 34,3 mln EUR i oczekiwanym oszczędnościom energii około 36%.

► **WIĘCEJ INFORMACJI**
<https://www.swedbank.ee/business>
<http://www.kredex.ee/>

Data rozpoczęcia:
 2008
Wielkość funduszu:
 993 000 EUR
Wkład UE:
 340 000 EUR

► **MIKROKREDYTY**
Instytut Mikrofinansowania (Szwecja środkowo-wschodnia)

Ta powstała w 2008 r. inicjatywa koncentruje się na zapewnianiu dostępu do finansowania dla emigrantek, które często stają przed problemem pozyskania kapitału na rozpoczęcie lub rozwój własnej firmy. Początkowo miał być to projekt realizowany do początku 2011 r., jednak Instytut Mikrofinansowania na rzecz zwiększenia zatrudnienia oraz integracji gospodarczej i społecznej przekształcił się w firmę pożyczającą środki i pomagającą pokonać te bariery. Do chwili obecnej Instytut Mikrofinansowania udzielił wsparcia kobietom-młodym przedsiębiorcom w stworzeniu 43 mikroprzedsiębiorstw, tworząc 48 miejsc pracy. Jednym z przykładów jest Kholoud Yamami, która w 2004 r. przyjechała z Jordanii. Otrzymała ona finansowanie na uruchomienie firmy produkującej arabskie ciasteczka, która obecnie dostarcza towar do pięciu supermarketów. Projekt ten zdobył w 2010 r. nagrodę RegioStars w kategorii CityStar – Integracja emigrantów lub marginalizowanych grup społecznych na obszarach miejskich.

► **WIĘCEJ INFORMACJI**
<http://www.mikrofinansiering.se/>

Data rozpoczęcia:
 czerwiec 2009
Wielkość funduszu:
 49 000 000 EUR
Wkład UE:
 17 000 000 EUR

Wsparcie dla wdrożenia w latach 2007-2013

Aby promować wykorzystanie instrumentów finansowych w celu ułatwienia MSP i mikroprzedsiębiorstwom dostępu do finansowania i inwestycji w zakresie zrównoważonego rozwoju miast, Komisja opracowała wspólnie z Grupą EBI trzy inicjatywy: JEREMIE dla MSP, JASMINE do celów mikrofinansowania oraz, we współpracy z z Radą Europejskiego Banku Rozwoju, JESSICA do celów rozwoju miast.

Wsparcie dla zainteresowanych organów zarządzających przyniosło skutek w postaci 110 studiów wykonalności, studiów tematycznych i analiz luk. Ponadto uruchomione w 2009 r. platformy networkingowe JEREMIE i JESSICA służą do wymiany doświadczeń i dobrych praktyk pomiędzy Komisją, organami zarządzającymi i innymi interesariuszami.

Do chwili obecnej z oferty oceny instytucjonalnej lub ratingu i indywidualnych usług szkoleniowych i rozwoju działalności Instytucji Pomocy Technicznej JASMINE skorzystało 55 firm oferujących mikrokredyty z 16 państw członkowskich UE. Jako uzupełnienie prac prowadzonych przez Instytucję, w grudniu 2011 r. Komisja opublikowała kodeks etyczny świadczenia mikrokredytów w celu promowania najlepszych praktyk w zakresie mikrokredytów.

Zdobyte doświadczenia

Wdrożenie instrumentów finansowych w zakresie polityki regionalnej w praktyce zrodziło wiele różnych problemów. Na ich występowanie zwracały uwagę nie tylko podmioty bezpośrednio zaangażowane we wdrażanie instrumentów finansowych (Komisja, państwa członkowskie, organy zarządzające, Grupa EBI), ale także Europejski Trybunał Obrachunkowy i Parlament Europejski:

- Potrzeba zmian w przepisach i wskazówek wyjaśniających zakres i zasady instrumentów finansowych, jako że ich wykorzystanie w programach funduszy strukturalnych stało się powszechniejsze w okresie 2007-2013;
- W niektórych przypadkach kluczowi interesariusze mają ograniczone doświadczenie praktyczne w zakresie wykorzystania instrumentów finansowych;
- Problem z dopasowaniem popytu do podaży, co w niektórych przypadkach prowadziło do nadmiernego przyznawania środków finansowych, opóźnienia z dotarciem środków do MSP lub „parkowania” środków w funduszach; oraz
- Problem ze zrównoważeniem celów sektora prywatnego polegających na maksymalizacji zysków finansowych z inwestycji z celami polityki regionalnej, które polegają na przyczynieniu się do rozwoju i tworzenia miejsc pracy w danych państwach członkowskich i regionach. ▶▶

▶ EUROPEJSKI KODEKS DOBREGO POSTĘPOWANIA W ZAKRESIE UDZIELANIA MIKROKREDYTÓW

Raport ten jest dostępny w BG, DE, EL, EN, ES, FI, FR, HU, IT, NL, PL, PT, RO, SK, SV.

▶ JASMINE

Joint Action to Support Microfinance Institutions in Europe (Wspólne Działania na rzecz Wspierania Instytucji Mikrokredytowych w Europie): inicjatywa Komisji Europejskiej stworzona we współpracy z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym (EBI) oraz Europejskim Funduszem Inwestycyjnym (EFI). Zapewnia wsparcie dla firm oferujących mikrokredyty i instytucji mikrokredytowych w celu zwiększenia dostępu do mikrokredytów w UE.

Joint European Resources for Micro to Medium Enterprises (Wspólne Zasoby dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw): inicjatywa Komisji Europejskiej opracowana we współpracy z EFI. Promuje wykorzystanie instrumentów finansowych w celu poprawy dostępu do finansowania dla MSP poprzez interwencje z funduszy strukturalnych.

▶ JESSICA

Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas (Wspólne Europejskie Wsparcie na rzecz Zrównoważonego Inwestowania w Obszarach Miejskich): inicjatywa Komisji Europejskiej opracowana we współpracy z EBI oraz Radą Europejskiego Banku Rozwoju, mająca na celu promowanie wykorzystania instrumentów finansowych do zrównoważonego rozwoju miast.

▶ WIĘCEJ INFORMACJI

http://ec.europa.eu/regional_policy/thefunds/instruments/index_pl.cfm

Data rozpoczęcia:
wrzesień 2010
Wielkość funduszu:
69 800 000 EUR
Wkład UE:
53 400 000 EUR

Inkubator przedsiębiorczości w Poznaniu (woj. wielkopolskie)

Ilustracja w oparciu o koncepcję architektoniczną; budynek jeszcze nieukończony

►ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ MIAST
Fundusze rozwoju miast w województwie wielkopolskim i pomorskim (Polska)

Bank Gospodarstwa Krajowego, jedyny bank rozwoju będący w 100% własnością polskiego skarbu państwa, pełni w dwóch województwach – wielkopolskim i pomorskim – rolę funduszu rozwoju miast.

Wielkopolski Funduszu Rozwoju Miast koncentruje się na rewitalizacji i wsparciu środowisk przedsiębiorców. Od podpisania umowy operacyjnej we wrześniu 2010 r. fundusz otrzymał 26 wniosków pożyczkowych na łączną kwotę 59 mln EUR i podpisał 6 umów inwestycyjnych na sumę 23,2 mln EUR (kolejny projekt o wartości ok. 1,5 mln EUR został właśnie zatwierdzony, umowa inwestycyjna zostanie podpisana niebawem). Finansowane projekty obejmują renowację starych lub zabytkowych budynków, do wykorzystania między innymi jako inkubatory przedsiębiorczości i ośrodki kultury.

Garnizon Kultury w Gdańsku (woj. pomorskie)

Umowa operacyjna dla województwa pomorskiego została podpisana w październiku 2011 r. i od tego czasu fundusz otrzymał dziewięć wniosków na łączną kwotę 43,5 mln EUR oraz podpisał jedną umowę inwestycyjną na kwotę 4,5 mln EUR (kolejny projekt o wartości ok. 5,5 mln EUR został właśnie zatwierdzony, umowa inwestycyjna zostanie podpisana niebawem).

Data rozpoczęcia:
październik 2011
Wielkość funduszu:
37 200 000 EUR
Wkład UE:
32 200 000 EUR

Garnizon Kultury w Gdańsku (woj. pomorskie)

►WIĘCEJ INFORMACJI
<http://www.bgk.com.pl/jessica>

Propozycje na lata 2014-2020 – ulepszenia na przyszłość

W świetle tych doświadczeń, propozycję Komisji na lata 2014-2020 opracowano tak, by stworzyć bardziej przejrzyste i stabilniejsze ramy legislacyjne dla instrumentów finansowych wdrażanych w ramach polityki spójności i polityki regionalnej.

Rozporządzenie finansowe określa nowe zasady unijnego wykorzystania instrumentów finansowych we wszystkich obszarach polityki finansowanych z budżetu UE oraz ma na celu ustanowienie znormalizowanych zasad dla unijnych instrumentów kapitałowych i dłużnych. Polityka spójności i polityka regionalna nadal będą działały według własnych określonych zasad, ale zasady te powinny być ustanowione w taki sposób, by zapewnić maksymalną spójność i efekt synergii z zasadami mającymi zastosowanie do instrumentów finansowych wdrożonych w innych obszarach polityki.

Zasady powinny także umożliwiać zwiększenie skuteczności instrumentów finansowych w ramach polityki spójności. Tym samym zniesiono ograniczenia stosowania instrumentów finansowych do określonych sektorów. Ocena ex-ante określająca braki rynkowe i trudne sytuacje inwestycyjne będzie obowiązkowa przy tworzeniu każdego instrumentu finansowego.

Aby ułatwić korzystanie z instrumentów finansowych przez wszystkie państwa członkowskie i organy zarządzające, proponowane będą trzy opcje wdrożenia:

- Wkład w instrumenty finansowe zdefiniowane na szczeblu UE, z których środki będą przeznaczone wyłącznie na inwestycje w regionach i działania objęte programami operacyjnymi;
- Znormalizowane instrumenty finansowe zdefiniowane na poziomie krajowym/regionalnym (produkty „gotowe”), dla których warunki zostaną określone w przepisach implementacyjnych; oraz
- Istniejące lub nowo utworzone instrumenty finansowe zdefiniowane na szczeblu krajowym lub regionalnym.

Wreszcie propozycje zawierają bardziej jasne zasady zarządzania finansowego, w tym działania mające zapewnić bliższy związek pomiędzy zasobami przeznaczonymi na instrumenty finansowe oraz inwestycjami w realnej gospodarce; przyspieszenie wypłat dla odbiorców końcowych; bardziej elastyczne opcje pozwalające pokonać trudności, przed jakimi stają władze krajowe w zakresie zapewniania wkładu własnego; istniejące przepisy zapewniające możliwość ponownego wykorzystania zwróconych zasobów w sposób

obrotowy zgodnie z celami polityki spójności oraz wzmocnienie przepisów dotyczących raportowania, monitorowania i oceny.

Te propozycje są aktualnie omawiane na szczeblu europejskim. Wynikiem końcowym będzie bardziej spójny zbiór zasad, które tworzą podstawy dla wydajniejszego i skuteczniejszego wykorzystania instrumentów finansowych pozwalające na zwiększenie wpływu na politykę spójności w okresie 2014-2020.

Dalsze kroki

Podobnie jak pozostała część rozporządzenia o wspólnych postanowieniach, przepisy dotyczące instrumentów finansowych będą w nadchodzących miesiącach przedmiotem debat Rady Europejskiej i Parlamentu Europejskiego. Celem jest stworzenie do połowy roku 2013 pełnego pakietu rozporządzeń, aktów delegowanych i wykonawczych, co pozwoli terminowo rozpocząć programy na lata 2014-2020.

Projektując zasady wykorzystania instrumentów finansowych, trzeba będzie koniecznie korzystać z doświadczeń zdobytych w bieżącym okresie. W październiku 2012 r. Komisja przygotuje raport podsumowujący informacje otrzymane w sprawie instrumentów finansowych od państw członkowskich w kontekście corocznych sprawozdań wykonawczych z realizacji programów funduszy strukturalnych. Ponadto na przełomie października i listopada zewnętrzna sieć ekspertów DG ds. polityki regionalnej opublikuje raport dotyczące wykorzystania instrumentów finansowych w programach funduszy strukturalnych w latach 2007-2013.

Komisja dąży do opracowania optymalnych ram do spełnienia oczekiwań nakreślonych w zeszłym roku w opracowaniu „Budżet dla Europy 2020”. Wykorzystanie instrumentów finansowych w ramach polityki spójności i polityki regionalnej powinno zatem pomóc „...zwiększyć wpływ budżetu UE, umożliwiając realizację większej liczby inwestycji strategicznych, zwiększając tym samym potencjał wzrostu UE... oraz... przyczyniając się do ogólnego rozwoju rynków finansowych w sytuacji po kryzysie gospodarczym.”

▶ WASZYM ZDANIEM

POLITYKA SPÓJNOŚCI Z PERSPEKTYWY KRAJOWEJ I REGIONALNEJ

Unia Europejska liczy ponad 270 regionów w 27 krajach; każdy z nich cechuje się specyficzną historią gospodarczą i kulturową oraz potrzebami. Ważne jest, by politycy, administratorzy i funkcjonariusze na każdym szczeblu pamiętali o rzeczywistym wpływie polityki spójności na szczebel podstawowy.

To tylko jeden z powodów, dla których Panorama zaprosiła kluczowych „konsumentów” polityki spójności na szczeblu krajowym i regionalnym, by wypowiedzieli się na naszych łamach i przekazali swoje uwagi na temat polityki unijnej w działania, czy to w związku z bieżącymi osiągnięciami i sukcesami, czy

Panorama
czeka na
Państwa
komentarze!

to w kontekście przygotowań do kolejnego okresu programowania. Redakcja Panoramy jest bardzo zainteresowana Państwa uwagami, które być może opublikujemy w przyszłych wydaniach.

▶ regio-panorama@ec.europa.eu

W tym wydaniu *Panorama* przedstawia uwagi pięciu państw członkowskich i regionów, które przekazały swoje opinie na temat wpływu polityki spójności na swoje terytorium i obywateli. *Communauté urbaine de Bordeaux* komentuje propozycje Komisji dotyczące polityki spójności na lata 2014-2020, a przedstawiciele województwa pomorskiego skupiają się na wynikach osiągniętych w latach 2007-2013. Jednocześnie Dania, Polska i region Walonii rozważają przyszłe przygotowania do kolejnego okresu programowania.

▶ POLSKA

▶ POLSKA SZYKUJE SIĘ DO DALSZEGO INWESTOWANIA W SUKCES

W połowie 2012 r. chyba nikt nie pozostał sceptyczny co do możliwości Polski w zakresie skutecznego wydatkowania funduszy w ramach polityki spójności: ponad ¾ dostępnych środków zostało przyznanych beneficjentom, a poziom wypłat zrealizowanych dotychczas przez Komisję Europejską przekracza unijną średnią.

Inwestycje w ramach polityki spójności można spotkać wszędzie: nowe i zmodernizowane drogi, połączenie kolejowe z lotniskiem w Warszawie, oczyszczalnie ścieków, budynki po termomodernizacji, nowoczesne ośrodki kultury – te wszystkie obiekty przyczyniają się do zmiany wizerunku kraju. Szkolenia i działania wspierające przedsiębiorczość pomagają ludziom i firmom znaleźć swoje miejsce na rynku. Te wszystkie inwestycje razem przyczyniły się do wzrostu i tworzenia nowych miejsc pracy: szacuje się, że wzrost PKB za rok 2011 był o 0,8% większy niż w sytuacji braku funduszy w ramach polityki spójności. Do roku 2011 fundusze unijne przyczyniły

się do zwiększenia stopy zatrudnienia o 3%, co przekłada się na dodatkowy milion miejsc pracy. Jednakże, co równie ważne, wykorzystanie funduszy unijnych ma także pozytywny wpływ na kulturę administracyjną w licznych zaangażowanych instytucjach centralnych i regionalnych. Opracowywanie podejść strategicznych i wydajnych struktur zarządzania, lepsza realizacja procedur w dziedzinie ochrony środowiska oraz decentralizacja z przekazaniem władzy regionom to tylko kilka przykładów tych pośrednich korzyści.

Zaczęły się już przygotowania do programowania w ramach polityki spójności na lata 2014-2020 – instytucje i partnerzy dobrze wiedzą, że sukces w wydatkowaniu przyszłych środków zależy od dobrego przygotowania. Proces jest koordynowany przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego i nie ogranicza się do planowania wydatkowania środków unijnych. Pierwszym z kroków milowych było przygotowanie i zatwierdzenie w 2010 r. Narodowej Strategii Rozwoju Regionalnego, po czym nastąpiło przygotowanie długoterminowych i średnioterminowych

Modernizacja i rozbudowa infrastruktury Targów Kieleckich – Międzynarodowe Centrum Wystawienniczo-Kongresowe

narodowych strategii rozwoju uzupełnionych o osiem zintegrowanych strategii międzysektorowych związanych z kluczowymi priorytetami, między innymi innowacyjną i wydajną gospodarką, kapitałem ludzkim, bezpieczeństwem energetycznym i środowiskiem. Punktem wyjścia do rozmów w sprawie środków unijnych na lata 2014-2020 są nie tylko luki, ale także potencjał do wykorzystania oraz najskuteczniejszy zakres i postać interwencji. Aby znaleźć prawidłowe rozwiązania, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego organizuje debaty ekspertów na różne tematy poświęcone przyszłej polityce spójności, a także spotkania z kluczowymi aktorami, jak np. przedstawicielami ministerstw, miast, regionów i przedsiębiorców, partnerami społecznymi i gospodarczymi, między innymi specjalne sesje Krajowego Forum Terytorialnego.

W trakcie negocjacji w Brukseli Polska wspierała wysiłki mające na celu zwiększenie skuteczności przyszłej polityki spójności poprzez połączenie jej z celowanymi warunkami ex-ante. Już w pierwszej połowie roku 2012 Ministerstwo Rozwoju Regionalnego rozpoczęło koordynację procesu weryfikacji postępów w realizacji różnych warunków i kryteriów niezbędnych do udanego wydatkowania przyszłych środków unijnych. Plany działania nakierowane na pewne obszary problematyczne są już obecnie uzgadniane i wdrażane w porozumieniu z odpowiednimi ministerstwami i instytucjami, co pozwoli na bezproblemowe rozpoczęcie realizacji nowych programów już na początku 2014 roku.

Przemysław Kalinka

*Departament Koordynacji Polityki Strukturalnej,
Ministerstwo Rozwoju Regionalnego*

► DANIA

► FUNDUSZ STRUKTURALNY WSPIERA DUŃSKIE METODY

NACISK NA SKONCENTROWANIE TEMATYCZNE ORAZ WYNIKI

W latach 2007-2013 Dania łącznie otrzymała ok. 500 mln EUR – z czego połowę z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego a połowę z Europejskiego Funduszu Społecznego. Oznacza to, że Dania otrzymuje najniższą kwotę dotacji na jednego obywatela w UE. Od 2007 r. realizowane inicjatywy nakierowane były na rozwój i wzrost zatrudnienia w ramach sześciu regionalnych strategii rozwoju przedsiębiorczości, odzwierciedlających lokalne problemy. Od początku 2007 r. aż do końca 2001 r. inicjatywy w ramach funduszu strukturalnego wywarły wpływ na ponad 11 tysięcy przedsiębiorstw – i ponad 33 tysiące ludzi. Mówiąc ogólnie, realizacja celów programów postępuje prawidłowo.

Duński Urząd ds. Przedsiębiorstw jest organem zarządzającym dwoma programami krajowymi mającymi na celu zwiększenie konkurencyjności regionów i poziomu zatrudnienia – programem w ramach Funduszu Regionalnego pt. „Innowacja i wiedza” oraz programem w ramach Funduszu Społecznego „Więcej lepszych miejsc pracy”. W obecnym okresie głównym punktem zainteresowania jest strategia lizbońska. Oceny wykazały, że realizacja programów była skutecznie powiązana ze strategiami na szczeblu regionalnym, krajowym i unijnym (wspierając osiągnięcie celów strategii lizbońskiej). Koncentrując się na celach strategii Europa 2020 w latach 2014-2020, Dania oczekuje, że będzie mogła korzystać ze swoich szerokich doświadczeń w zakresie strategii lizbońskiej i inicjatyw lokalnych.

Celem inicjatyw jest obecnie wpływanie na środowiska przedsiębiorców poprzez wykorzystanie ram strategicznych mających zastosowanie do obu programów, aby zapewnić zogniskowanie projektów na innowacji, przedsiębiorczości, nowych technologiach lub zasobach ludzkich. Odzwierciedla to skoncentrowanie tematyczne, które *nie* jest skierowane do poszczególnych branż lub grup.

Cel strategiczny duńskich programów okazał się odporny, na przykład w odniesieniu do kryzysu finansowego. Dania pragnie utrzymać to skoncentrowanie tematyczne, a Duńczycy mogą chcieć pójść nawet dalej, niż jest to planowane. Alokacja zasobów do z góry określonych celów może być trudna w przypadku kraju o nielicznych, małych programach, jeśli inicjatywy powinny być także skoncentrowane na obszarach o największych zidentyfikowanych potrzebach.

Duńskie projekty wspierają rozwój partnerstw. Bezpośrednie dotacje na inwestycje poszczególnych przedsiębiorstw są rzadkie. Przykładem typowego projektu realizowanego

z funduszu regionalnego jest Międzynarodowe Centrum Innowacji na Uniwersytecie w Aalborgu. Doświadczenie gromadzone przez różne firmy pozwala stworzyć sieć przedsiębiorstw, dzięki której poszczególne firmy mogą się doskonalić w tworzeniu nowych, trudnych do skopiowania, modeli biznesowych. Na przykład jedna z firm opracowała zaawansowany, autonomiczny śmigłowiec (dron) do celów rozpoznawczych.

Ze względu na punkt ogniskowy programów, Duński Urząd ds. Przedsiębiorstw we współpracy z Danmarks Statistik opracował system pomiaru skuteczności z opartym na rejestrach monitorowaniem wpływu inicjatyw. System ten jest odpowiedzią na rosnące oczekiwania pozostałych państw UE dotyczące możliwości dokumentowania wpływu inicjatyw. Nacisk kładziony na wyniki to coś, co zarówno Dania, jak i cała Unia wysoko cenią, a wszystkie duńskie projekty muszą zawierać ocenę skuteczności. Jednymi z ważnych czynników są czas wdrożenia, udział przedsiębiorstw innowacyjnych oraz liczna przedsiębiorców skoncentrowanych na rozwoju.

Na podstawie doświadczeń z 2007 r. obecnie oczekuje się, że wzrost, rozwój przedsiębiorczości i wzrost zatrudnienia, inicjatywy lokalne, partnerstwa, koncentracja tematyczna oraz nacisk na wyniki będą głównymi punktami inicjatyw na lata 2014-2020 – chcemy po prostu spróbować działać nieco lepiej.

Preben Gregersen

*Dyrektor ds. polityki regionalnej,
Duński Urząd ds. Przedsiębiorstw*

Zaawansowany, autonomiczny śmigłowiec

▶ BELGIA

▶ REGION WALONII Z NIECIERPLIWOŚCIĄ OCZEKUJE OKRESU PROGRAMOWANIA 2014-2020

Region Walonii realizuje dwa programy operacyjne współfinansowane przez Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) w okresie finansowania 2007-2013.

Pierwszy z nich obejmuje prowincję Hainaut w ramach celu konwergencji; drugi obejmuje pozostałą część regionu Walonii w ramach celu konkurencyjności regionu i zatrudnienia. Dotacje publiczne o wartości niespełna 1,79 mld EUR to działania finansujące mające na celu stymulowanie

przedsiębiorczości i tworzenia miejsc pracy, wspieranie badań, innowacyjności oraz szkoleń zawodowych oraz zwiększenie atrakcyjności regionu. Ten ostatni cel jest realizowany za pomocą projektów rewitalizacji miasta, naprawy i rekultywacji nieużytków oraz poprawy infrastruktury przyciągającej przedsiębiorców do regionu.

Od rozpoczęcia projektów pięć lat temu w regionie Walonii powstało ponad 9600 nowych miejsc pracy i 863 nowe przedsiębiorstwa, a prace rewitalizacyjne przeprowadzono

w 29 ośrodkach miejskich i 22 obszarach biznesowo-przemysłowych. Region może się pochwalić wsparciem badań w 494 przedsiębiorstwach i 22 ośrodkach o światowej renomie.

Region Walonii ma nadzieję, że będzie mógł skorzystać z tych doświadczeń w okresie programowania 2014-2020 i już czeka na jego rozpoczęcie.

Mamy nadzieję, że wszystkie negocjacje zostaną bezproblemowo przeprowadzone, dzięki czemu nowy okres programowania rzeczywiście rozpocznie się 1 stycznia 2014 r. Od początku lata współpracujemy z ekspertem nad przygotowaniem umowy o współpracy oraz programami operacyjnymi, które oczywiście będą się koncentrować na realizacji celów strategii Europa 2020 (MSP, inicjatywy badawczo-rozwojowe, ślad węglowy), nie zapominając o kluczowej roli dużych ośrodków miejskich w rozwoju gospodarczym. Naszym celem jest złożenie w Komisji Europejskiej wszystkich dokumentów już w pierwszej połowie 2013 r., dzięki czemu będziemy gotowi na wielki dzień. Zamierzamy rozpocząć nasz pierwszy konkurs ofert, jak tylko dokumenty okresu programowania zostaną ukończone.

Stoją przed nami wielkie wyzwania, jednakże jestem pewien, że im sprostamy, współpracując ściśle z DG ds. polityki regionalnej.

Jean Janss

*Inspektor generalny,
Departament Koordynacji Funduszy Strukturalnych,
Usługi Publiczne regionu Walonii*

▶POLSKA

▶UNIJNE WSPARCIE DLA POLSKIEJ NAUKI PARKI TECHNOLOGICZNE W WOJEWÓDZTWIE POMORSKIM

Mija osiem lat, od kiedy Polska przystąpiła do Unii Europejskiej i bez wątplenia członkostwo w tej organizacji oraz możliwość korzystania z funduszy unijnych przyczyniły się w ogromnym stopniu do rozwoju województwa pomorskiego. Dzięki pomocy finansowej otrzymanej w okresie przedakcesyjnym oraz później, w latach 2007-2013, województwo pomorskie rozwija się dynamicznie a jego mieszkańcy mogą docenić wpływ tych pozytywnych zmian.

Województwo pomorskie koncentruje się na inwestycjach i rozwoju parków, inkubatorów i klastrów naukowych i technologicznych. Pierwszy park technologiczny w województwie pomorskim, Pomorski Park Naukowo-Technologiczny, powstał w Gdyni w 2001 r. Następnie, w 2004 r. powstał Pomorski Inkubator Innowacji i Przedsiębiorczości. Jeszcze później, w 2006 r. powstał Gdański Park Naukowo-Technologiczny. Jedną z ostatnich inwestycji w województwie pomorskim, współfinansowaną przez UE, jest Słupski Inkubator Technologiczny. Jednocześnie w sektorze energetyki odnawialnej województwa pomorskiego Kwidziński Park Przemysłowo-Technologiczny odgrywa istotną rolę w rozwoju mikro-, małych i dużych przedsiębiorstw.

Gdański Park
Naukowo-Technologiczny

Łączna wartość tych zrealizowanych projektów unijnych mających na celu utworzenie i rozwój parków naukowo-technologicznych, inkubatorów przedsiębiorczości i klastrów, wynosi ponad 136 mln EUR. Takie instytucje jak parki, inkubatory i klastry w oczywisty sposób potrzebują natychmiastowego wsparcia finansowego, aby osiągać cele i wspierać przedsiębiorców. Oczekuje się, że takie inwestycje, współfinansowane ze środków unijnych, zapewnią województwu szybszy wzrost gospodarczy, dzięki czemu pomorskie stanie się atrakcyjnym partnerem dla zagranicznych i krajowych inwestycji kapitałowych. Pomorskie jest na właściwej ścieżce, by osiągnąć te cele, tworząc nowe parki technologiczne i zwiększając aktywność już istniejących instytucji tego rodzaju.

Marcin Twardokus i Joanna Speiser

*Departament Programów Regionalnych,
Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego*

▶FRANCJA

▶BORDEAUX CIESZY SIĘ ZE WSPARCIA KOMISJI EUROPEJSKIEJ

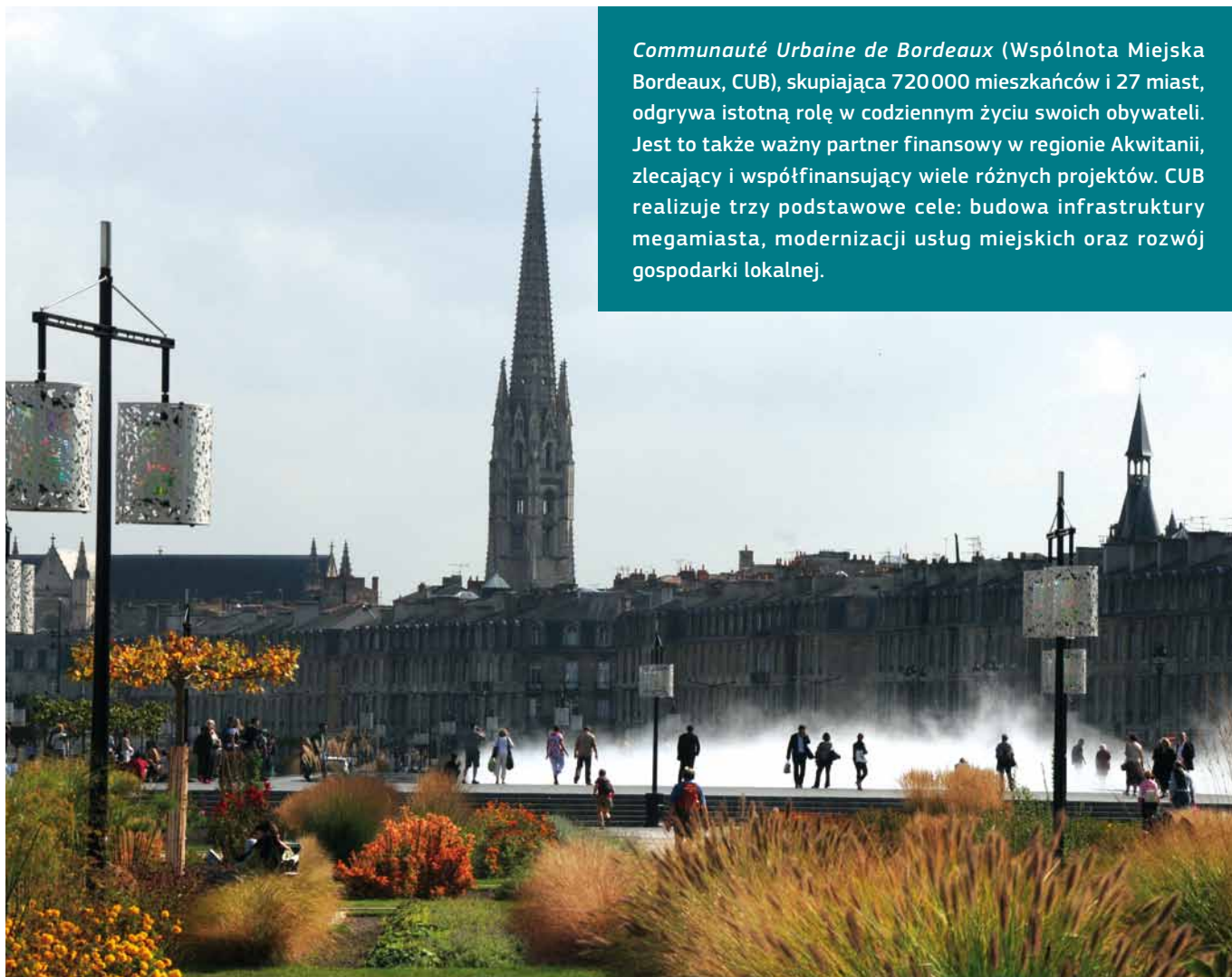
Communauté urbaine de Bordeaux (Wspólnota Miejska Bordeaux, CUB) cieszy się ze wsparcia finansowego Komisji Europejskiej, jakie otrzymała w celu utrzymania tego samego poziomu zaangażowania w realizację unijnej polityki regionalnej. Fundusze unijne stanowią znaczący czynnik stymulujący dla projektów prowadzonych przez władze samorządowe.

Na rzecz bardziej elastycznej koncentracji tematycznej

CUB ogromnie cieszy się z faktu, że wybrano 11 celów tematycznych i że Komisja zamierza koordynować finansowanie w bardziej płynny sposób, dzięki czemu te cele będą miały realny wpływ na realizację strategii Europa 2020. Niemniej jednak to skoncentrowanie tematyczne (80% zasobów EFRR skoncentrowanych na trzech celach) ogranicza, na poziomie regionalnym, opcje dostępne koordynatorom projektów oraz możliwości lepszej koordynacji z polityką na szczeblu lokalnym. CUB jest przekonana, że władze regionalne i samorządowe powinny mieć udział w decydowaniu o celach tematycznych na poziomie krajowych.

Uznanie znaczenia wymiaru miejskiego: krok do przodu, ale konieczne są wyjaśnienia

CUB cieszy się, że Komisja zdecydowała się skoncentrować na problemach miejskich, ponieważ są one istotnym czynnikiem stymulującym rozwój terytorialny. CUB była partnerem wiodącym w zintegrowanym programie miejskim w okresie programowania 2007-2013 i chętnie powtórzy to doświadczenie w przyszłym okresie programowania. CUB popiera propozycję Parlamentu Europejskiego dotyczącą poświęcenia całego programu operacyjnego zintegrowanemu rozwojowi miejskiemu. Jednakże Wspólnota Miejska Bordeaux ma pytania dotyczące platformy rozwoju miejskiego proponowanej przez Komisję, oraz opowiada się za konkursem wniosków w każdym państwie członkowskim na podstawie strategii zintegrowanego rozwoju miejskiego dla określonego obszaru lokalnego. Dodatkowo CUB oczekuje wyjaśnień dotyczących zakresu zintegrowanych inwestycji terytorialnych oraz sposobu ich realizacji.

Communauté Urbaine de Bordeaux (Wspólnota Miejska Bordeaux, CUB), skupiająca 720 000 mieszkańców i 27 miast, odgrywa istotną rolę w codziennym życiu swoich obywateli. Jest to także ważny partner finansowy w regionie Akwitania, zlecający i współfinansujący wiele różnych projektów. CUB realizuje trzy podstawowe cele: budowa infrastruktury megamiasta, modernizacji usług miejskich oraz rozwój gospodarki lokalnej.

Uproszczenie procedur: bardzo pożądany efekt

CUB popiera inicjatywę Komisji w zakresie uproszczenia procedur implementacji, zarządzania i monitorowania funduszy strukturalnych. Procedury elektroniczne, nowy okres przechowywania dokumentacji, kontrole odpowiednie do wielkości zaangażowanych środków oraz wprowadzenie jednej kontroli dla działań obejmujących wydatki ogólne poniżej 250 000 EUR to kroki we właściwym kierunku, którym możemy tylko przyklasnąć. Jednakże nadal występują problemy z procedurami, a CUB chciałaby, by zasady oceny i zarządzania dotacjami na poziomie krajowym zostały w kolejnym okresie programowania znormalizowane. Warto też uprościć procedurę określania, które pozycje wydatków kwalifikują się do uzyskania dotacji unijnej.

Wielopoziomowe zarządzanie to podstawa

CUB z całego serca popiera to, że Komisja przypisuje duże znaczenie wielopoziomowemu zarządzaniu. Jako kluczowy uczestnik tej polityki, CUB cieszy się, że ma możliwość większego zaangażowania się w rozwój, implementację i monitorowanie kolejnego okresu programowania. CUB wyraża nadzieję, że takie partnerskie podejście znajdzie w całości odzwierciedlenie we wszystkich przepisach krajowych. Wspólnota Miejska Bordeaux będzie śledzić z uwagą postępy negocjacji i ma nadzieję, że jej uwagi zostaną wysłuchane i uwzględnione.

Anne Raimat

*Dyrektor ds. relacji międzynarodowych
i współpracy zdecentralizowanej, oraz*

Hélène Beaupetit

*Kierownik wydziału europejskiego
Communauté urbaine de Bordeaux*

► CYPRYJSKA PREZYDENCJA W UE

PRIORYTETY DLA POLITYKI SPÓJNOŚCI

Objęcie prezydencji Rady UE w drugiej połowie roku 2012 sprawia, że będzie to jeden z najważniejszych i najtrudniejszych okresów w historii Cypru. Pan Adonis Constantinides, Radca-Minister, Koordynator ds. wieloletnich ram finansowych i Przewodniczący Grupy roboczej ds. środków strukturalnych, przedstawia priorytety cypryjskiej prezydencji dla polityki spójności, ze szczególnym naciskiem na prowadzone negocjacje w sprawie ram prawnych, które będą regulowały tę politykę po roku 2013.

► ADONIS CONSTANTINIDES
Radca-Minister, Koordynator
ds. wieloletnich ram
finansowych i Przewodniczący
Grupy roboczej ds. środków
strukturalnych

► W Europie przeżywamy teraz trudne chwile. Jakie są główne priorytety prezydencji i co można zrobić, by przywrócić zaufanie i pobudzić wzrost gospodarczy?

Mając na celu dążenie „Do lepszej Europy”, cypryjska prezydencja postawiła sobie cztery ogólne priorytety, w ramach których promowane będą kluczowe działania legislacyjne i inne inicjatywy: (1) *bardziej wydajna i zrównoważona Europa*, (2) *lepiej funkcjonująca i odnotowująca wzrost gospodarka europejska*, (3) *UE bliżej obywateli, cechująca się solidarnością i poczuciem wspólnoty*, oraz (4) *bliżej sąsiadów*. Wszystkie wysiłki mają na celu pozostawienie przyszłym pokoleniom lepszej Europy; w pierwszej kolejności obejmują one promowanie reform niezbędnych do pokonania obecnych trudności oraz zwiększenia wzrostu i spójności społecznej w ramach Unii. Prezydencja cypryjska uważa, że siłą napędową tych reform, pozwalającą także promować dobrobyt obywateli Unii, są fundamentalne zasady i wartości samej UE, określone w traktacie lizbońskim. W oparciu o te wartości będziemy promować wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu i tworzeniu miejsc pracy, szczególnie dla ludzi młodych, a także zrównoważony rozwój i poprawę jakości życia. Obecnie bardziej niż kiedykolwiek wcześniej niezbędne jest komunikowanie przekazu nadziei i solidarności dla wszystkich obywateli Europy, w szczególności dla osób najbardziej dotkniętych skutkami tego bezprecedensowego kryzysu gospodarczego.

► Uwaga wszystkich zwrócona jest na cypryjską prezydencję, od której oczekuje się osiągnięcia kompromisu w sprawie wieloletnich ram finansowych: jakie są Państwa priorytety i jak się do tego zabieracie?

Wieloletnie ramy finansowe są podstawowym narzędziem kształtowania przyszłości Unii Europejskiej, a zamknięcie negocjacji w sprawie ram finansowych na lata 2014-2020 jest naszym podstawowym priorytetem. Prezydencja cypryjska będzie opierać się na postępach osiągniętych przez prezydencję duńską, zgodnie z mandatem przyznanym w czerwcu przez Radę Europejską, oraz będzie ściśle współpracować z przewodniczącymi Rady Europejskiej i Komisji, a także Parlamentem Europejskim, w pełni przestrzegając zadań swojej roli nakreślonych w Traktacie.

Naszą aspiracją jest opracowanie budżetu, który byłby katalizatorem dla wysiłków UE w sprostaniu wyzwaniom, i który przyczyniłby się do osiągnięcia wspólnego celu, jakim jest lepsza Europa. Wieloletnie ramy finansowe powinny zapewnić odpowiednie środki na wychodzenie z kryzysu gospodarczego oraz zbudowanie solidnych podstaw do stabilizacji unijnej gospodarki. Koncepcja „jakości wydatkowania” jest elementem kluczowym, pozwalającym na zapewnienie, że programy będą przynosiły wartość dodaną, a ich planowanie i realizacja będą skuteczne, dzięki czemu wszystkie główne polityki UE przyczynią się do osiągnięcia celów Unii Europejskiej, między innymi rozwoju i wzrostu zatrudnienia.

Wieloletnie ramy finansowe będą przedmiotem wszystkich posiedzeń Rady ds. Ogólnych za prezydencji Cypru aż do chwili zakończenia negocjacji. Ponadto problematyce wieloletnich ram finansowania poświęcone będzie nieformalne spotkanie ministrów do spraw europejskich, które odbędzie się na Cyprze. Celem jest osiągnięcie porozumienia politycznego na Radzie Europejskiej przed końcem bieżącego roku.

Współpraca z Parlamentem Europejskim jest ważna, ponieważ ułatwia wspólne zrozumienie i osiągnięcie porozumienia, a także terminowe przyjęcie odpowiednich decyzji.

► **Negocjacje w sprawie przyjęcia przepisów dotyczących polityki spójności na lata 2014-2020 są procesem wieloaspektowym, z udziałem rozlicznych interesariuszy. W jaki sposób będą Państwo dążyć do osiągnięcia postępów i zakończenia tego procesu? Jakie elementy pakietu są Państwa zdaniem szczególnie ważne? Jak będziecie współpracować z Parlamentem Europejskim?**

Polityka spójności jest nie tylko przejawem solidarności europejskiej, ale także, moim zdaniem, kluczową unijną polityką inwestowania, która może znacząco przyczynić się do zwiększenia wzrostu i ilości miejsc pracy.

Zobowiązaliśmy się do osiągnięcia jak najlepszych postępów w negocjacjach. Rozmowy będą się toczyć równolegle do negocjacji w sprawie wieloletnich ram finansowych, chociaż całego pakietu nie uda się sfinalizować przed osiągnięciem porozumienia w sprawie ram.

Chociaż w trakcie prezydencji duńskiej osiągnięto imponujące postępy, nadal pozostaje wiele do zrobienia. Korzystając z uzyskanych osiągnięć, rozpoczęliśmy już

intensywne prace w Radzie, mające na celu zamknięcie wszelkich nierozstrzygniętych kwestii do końca roku 2012, w szczególności w odniesieniu do wspólnych ram strategicznych, zarządzania finansowego oraz systemów zarządzania i kontroli, rozwoju terytorialnego, informacji i komunikacji oraz kilku innych aspektów technicznych.

Dążymy do jak najszybszego uzyskania porozumienia w Radzie, a także do osiągnięcia wspólnego porozumienia ze wszystkimi kompetentnymi instytucjami UE w sprawie kwestii programowania i zarządzania, co pozwoli uprościć przygotowania państw członkowskich i regionów do nowego okresu.

Polityka spójności będzie przedmiotem posiedzeń Rady ds. Ogólnych w październiku i grudniu; ich celem będzie osiągnięcie porozumienia w sprawie legislacji, za wyjątkiem kwestii finansowych związanych z negocjacjami wieloletnich ram finansowych. Nieformalne spotkanie ministrów ds. polityki spójności na Cyprze ma na celu ułatwienie negocjacji, a także umożliwienie przeprowadzenia pierwszych rozmów na temat realizacji nowej, zreformowanej polityki.

Bliska współpraca z Parlamentem Europejskim ma szczególne znaczenie, a naszym zamiarem jest zachowanie dobrych kontaktów w ciągu całego procesu negocjacji. Począwszy od jesieni rozpoczniemy nieformalne dialogi trójstronne, a wszystkie strony przejawiają silne dążenie do osiągnięcia jak największych postępów.

Wreszcie zamierzamy kontynuować prace podjęte przez poprzednie prezydencje w sprawie promowania i realizacji Agendy Terytorialnej 2020.

► **WIĘCEJ INFORMACJI**
<http://www.cy2012.eu>

▶ EUROPEJSKA WSPÓŁPRACA TERYTORYALNA W LATACH 2014–2020

Green and Blue Space Adaptation for Urban Areas and Eco-towns (Adaptacja terenów zielonych i obszarów wodnych dla terenów miejskich i eko-miast) (Nagrody RegioStars 2012)

WIĘKSZE ZNACZENIE,
WIĘKSZE AMBICJE

Europejska współpraca terytorialna zyskuje coraz większe znaczenie i cieszy się coraz większym zainteresowaniem w kontekście polityki spójności.

Jednym z elementów, które się do tego przyczyniły, jest propozycja legislacyjna Komisji dotycząca zwiększenia budżetu na tę współpracę, a także uznanie współpracy terytorialnej za jeden z dwóch podstawowych celów na lata 2014–2020. Europejska współpraca terytorialna jest już uważana za ważne narzędzie wzmocnienia spójności terytorialnej, gospodarczej i społecznej UE, a także za główny czynnik przyczyniający się do integracji europejskiej ponad granicami. Jednym z trzech głównych tematów tegorocznych Dni Otwartych będzie „Współpraca terytorialna: bogactwo Europy” – pozwoli to zaprezentować w czasie imprezy środki, za pomocą których europejska współpraca terytorialna pozwala znajdować rozwiązania problemów transgranicznych, osiągać efekty skali, opracowywać skuteczne mechanizmy generowania i udostępniania wiedzy oraz usprawniać nadzór.

Równoległe z propozycjami większego zaangażowania finansowego Komisja ma także jeszcze większe oczekiwania co do osiągnięć, jakie mogą zapewnić programy współpracy transgranicznej, transnarodowej i międzyregionalnej. Aby zaspokoić ambicje związane z europejską współpracą terytorialną, Komisja wymaga pełnej integracji tej współpracy

z procesem podejmowania strategicznych decyzji, zarówno na poziomie europejskim, jak i krajowym. Priorytety współpracy powinny być określone we wspólnych ramach strategicznych i umowach o współpracy, należy też wdrożyć mechanizmy koordynacji różnych instrumentów finansowania z UE.

Trzeba także zadbać o większą koncentrację programów współpracy. Aby zwiększyć skuteczność działania tych programów, Komisja proponuje skoncentrować środki przeznaczone na finansowanie programów współpracy transgranicznej i transnarodowej jedynie na czterech wybranych celach tematycznych strategii „Europa 2020”. Należy to zrobić zgodnie ze zidentyfikowanymi, konkretnymi potrzebami oraz z potencjałem poszczególnych terytoriów transgranicznych i transnarodowych. Nie ma natomiast żadnych tematycznych ograniczeń dla współpracy międzyregionalnej, która powinna nadal pozostać kluczowym instrumentem wymiany doświadczeń i dobrych praktyk dotyczących kompleksowej gamy tematów strategii „Europa 2020”.

Aby podkreślić wyjątkową specyfikę europejskiej współpracy terytorialnej w kontekście polityki spójności, Komisja zaproponowała konkretne rozporządzenie w sprawie tej współpracy, określające i dopełniające ogólne zasady sformułowane w rozporządzeniu w sprawie przepisów wspólnych oraz w rozporządzeniu w sprawie EFRR.

W trakcie bieżących negocjacji Rady państwa członkowskie UE uzgodniły, że istnieje potrzeba wzmocnienia orientacji programów na wyniki, a także większej koncentracji tematycznej europejskiej współpracy terytorialnej. Podczas zebrania 26 czerwca 2012 r. Rada ds. Ogólnych zasugerowała zezwolenie podmiotom realizującym programy współpracy na większą elastyczność w wyborze celów tematycznych: Osiedziesiąt procent środków finansowania należy skoncentrować na czterech celach tematycznych, jak pierwotnie zaproponowała Komisja, jednak pozostałe dwadzieścia można będzie wykorzystać na dowolne pozostałe cele z listy. W trakcie prezydencji cypryjskiej UE rozpoczęły się konkretne rozmowy z państwami członkowskimi na temat postanowień rozporządzenia w sprawie europejskiej współpracy terytorialnej.

Europejska współpraca terytorialna jest także obiektem zainteresowania i wsparcia ze strony Parlamentu Europejskiego. Komitet REGI w swoim stanowisku poddanym pod głosowanie w połowie lipca 2012 r. zasugerował podwojenie procentowej części budżetu polityki spójności przeznaczanej na finansowanie współpracy: miałyby to być 7% zamiast 3,5% zaproponowanych przez Komisję. Członkowie Parlamentu Europejskiego zaproponowali ponad 250 zmian do projektu rozporządzenia w sprawie europejskiej współpracy terytorialnej.

Projekt rozporządzenia w sprawie europejskiej współpracy terytorialnej zapewnia Komisji środki, poprzez wdrażanie

ustaw, umożliwiające przyjęcie listy obszarów transgranicznych i transnarodowych uprawnionych do otrzymania wsparcia, w rozbiu na programy współpracy. Komisja zaczęła już zgłębiać ten problem i przedstawiać swoje poglądy na jego temat: podczas spotkania z państwami członkowskimi w Brukseli, które miało miejsce 5 czerwca 2012 r., zaprezentowała zasady zarządzania geograficznymi elementami programów. Aby doprowadzić do powstania masy krytycznej oraz zaoszczędzić zasoby, Komisja wspomniała o możliwości zmniejszenia w przyszłości liczby programów współpracy, na przykład poprzez połączenie mniejszych programów i włączenie współpracy transgranicznej w programy transnarodowe. Komisja zaprezentowała także scenariusze geograficzne pewnych programów transnarodowych, ze szczególnym uwzględnieniem istnienia dwóch strategii makroregionalnych UE oraz akcesji Chorwacji w lipcu 2013 r.

Większość państw członkowskich opowiedziała się za kontynuacją istniejących programów, zwracając uwagę na potrzebę maksymalnego wykorzystania efektów dobrej współpracy i dokonanych już znacznych inwestycji w obecne struktury i systemy programowania. Ich zdaniem radykalna i rozległa zmiana geografii programów jest niepożądana.

► WIĘCEJ INFORMACJI

http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperate/cooperation/index_en.cfm

► ZMIANY W REGIONACH I MIASTACH EUROPEJSKICH

Organizowany już od dziesięciu lat Europejski Tydzień Regionów i Miast – Dni Otwarte – stanowi dla władz regionalnych i lokalnych kluczowe wydarzenie roku. Impreza ta oferuje tysiącom decydentów i ekspertów ze szczebla lokalnego, regionalnego, krajowego i europejskiego możliwość zebrania się w Brukseli i w innych miejscach Europy w celu zaprezentowania wkładu w rozwój własnego regionu oraz w stymulowanie wzrostu gospodarczego i zatrudnienia w Europie przy jednoczesnym wspieraniu wdrażania polityki spójności UE. Dni Otwarte, organizowane przez Komisję Europejską (Dyrekcję Generalną ds. Polityki Regionalnej) i Komitet Regionów, to okazja do przedyskutowania wspólnych regionalnych i lokalnych problemów związanych z rozwojem oraz do omówienia możliwych rozwiązań.

Koncentracja na wyzwaniach i zmianach

Tegoroczne Dni Otwarte odbędą się w krytycznym momencie, w trakcie dyskusji nad przyszłą rolą i organizacją polityki spójności, umożliwiając zainicjowanie debaty na temat przyszłości Europy, jej polityki spójności oraz wielopoziomowego nadzoru nad tą polityką.

Polityka spójności stanowi drugą co do wielkości pozycję w budżecie UE. W ciągu siedmiu następnych lat Komisja proponuje przeznaczyć na dofinansowanie regionów aż 336 mld EUR.

Polityka ta jest jednak obecnie przemodelowywana – ma pełnić funkcję inwestycji długoterminowej wspierającej wzrost gospodarczy. Zmiana ta idzie w parze ze zmianą spojrzenia na rozwój gospodarczy, społeczny i terytorialny. Przyszła polityka spójności będzie jeszcze silniej związana ze strategią „Europa 2020” na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu, dzięki czemu rozwój ekologiczny i inteligentny wzrost gospodarczy staną się priorytetowym celem we wszystkich regionach Europy. Podczas Dni Otwartych tematowi temu będą poświęcone 43 warsztaty i seminaria.

Naszym wspólnym celem jest połączenie wszystkich funduszy i instrumentów UE, w tym tych ukierunkowanych na stymulowanie rozwoju obszarów wiejskich, gospodarki morskiej oraz rozwoju regionalnego i społecznego, w ramach jednego zintegrowanego podejścia terytorialnego w celu tworzenia nowych miejsc pracy oraz zapewnienia konkurencyjności różnych regionów Europy.

Warsztaty odbywające się w ramach Dni Otwartych 2012, przebiegających pod hasłem „Zmiany w regionach i miastach europejskich”, dotyczą trzech głównych tematów:

- rozwój inteligentny i ekologiczny wzrost gospodarczy dla wszystkich;
- współpraca terytorialna: bogactwo Europy;
- zapewnianie oczekiwanych wyników.

Przyszły wzrost gospodarczy Europy będzie w znacznym stopniu uzależniony od potencjału jej regionów i miast w zakresie innowacyjności oraz tworzenia ścieżek ekologicznego wzrostu gospodarczego i zrównoważonego rozwoju.

Dni Otwarte 2012 to już dziesiąta edycja tego wydarzenia. Po dziesięciu latach debat i dyskusji, pokazów oraz wymiany najlepszych praktyk można się spodziewać, że będzie to czas pozytywnej refleksji w ramach ogólnych rozważań na temat przyszłości europejskiej polityki spójności.

Ramon Luis Valcarcel Siso,
Przewodniczący Komitetu Regionów
i Prezydent Rządu Regionu Murcji,
oraz José Manuel Barroso,
Przewodniczący Komisji Europejskiej.

Dni Otwarte z perspektywy regionalnej

Jak wspomina Joan Prat i Coll, szef delegatury rządu katalońskiego przy UE, w 2003 r. Katalonia była jednym spośród zaledwie dziesięciu wybranych regionów, które miały uczestniczyć w pierwszej edycji Dni Otwartych.

„Każdy z regionów zorganizował seminarium, w którym mogli uczestniczyć wszyscy zainteresowani. Rząd Katalonii zorganizował seminarium, w ramach którego zaprezentowano najlepsze praktyki europejskie w dziedzinie biopaliw. Odniosło ono olbrzymi sukces, umożliwiając uczestnikom wymianę poglądów oraz nawiązanie interesujących kontaktów ułatwiających budowanie dalszych relacji”.

Dni Otwarte przekształciły się następnie w Europejski Tydzień Regionów i Miast, a Katalonia brała udział w każdej kolejnej edycji tej imprezy. „W ciągu tych 10 lat byliśmy świadkami, jak Dni Otwarte stały się dla władz unijnych, krajowych, regionalnych i lokalnych kluczowym wydarzeniem roku, podczas którego można zaprezentować i przedyskutować kwestie zarządzania polityką spójności UE, a także wyniki i perspektywy tej polityki. W imprezie bierze udział ponad 6 tysięcy uczestników z całej UE. W sumie uczestniczy w niej aktywnie ponad 200 regionów i miast europejskich”.

Joan Prat i Coll, szef
delegatury rządu
katalońskiego przy UE

W tym roku, z inicjatywy Dyrekcji Generalnej ds. Polityki Regionalnej, biuro katalońskie gości centrum akredytacyjne zajmujące się rejestracją uczestników Dni Otwartych – siedziba biura mieści się pod adresem *Espai Catalunya Europa*, 227 rue de la Loi, w centrum dzielnicy europejskiej w Brukseli.

„Impreza ta pozwoli tysiącom uczestników, którzy odwiedzą naszą siedzibę w poszukiwaniu materiałów konferencyjnych, zdobyć kompleksowe informacje o naszym regionie” – powiedział Joan Prat i Coll.

▶ WIĘCEJ INFORMACJI

<http://www.opendays.europa.eu/>

▶ PRZEKIEROWANIE FUNDUSZY STRUKTURALNYCH W CELU OPANOWANIA KRYZYSU GOSPODARCZEGO

Aby zwalczyć skutki kryzysu gospodarczego, dostosowuje się działanie programów polityki spójności w państwach członkowskich najbardziej dotkniętych kryzysem, co pozwoli sprostać nowym wyzwaniom.

Unijna polityka spójności ma elastyczne ramy, które pozwalają na przenoszenie środków w zakresie uprzednio uzgodnionego programu oraz umożliwiają zmianę celu inwestycji. Ramy te pozwalają także na podjęcie szerszej zakrojonych prac w zakresie przeprogramowania, w zależności od decyzji Komisji Europejskiej.

WE WŁOSZECH znaczące działania w zakresie zmiany priorytetów finansowania rozpoczęły się pod koniec roku 2011; w ich efekcie prawie połowa z 8 mld EUR dostępnych w ramach finansowania strukturalnego została przekierowana w celu zapewnienia wsparcia strategicznego, w szczególności dla południowych regionów Włoch (Kalabria, Kampania, Apulia, Sycylia, Basilicata, Sardynia, Molise, Abruzja). Podejście opracowane przez władze włoskie obejmuje kluczowe aspekty i zasady zreformowanej polityki spójności proponowanej przez Komisję na lata 2014-2020. Włoski plan działania ma na celu przyspieszenie wykorzystania środków i skoncentrowania zasobów na rozwoju i integracji społecznej. Przewiduje on przeprogramowanie niezaangażowanych jeszcze środków w wysokości 3,6 mld EUR z funduszy strategicznych na rzecz edukacji (330 szkół), agendy cyfrowej (krajowego planu Internetu szerokopasmowego) oraz nowych miejsc pracy (szkolenia zawodowe, system ulg podatkowych).

W drugiej fazie priorytet włoskich programów krajowych skoncentrowany będzie na zmniejszaniu nierówności szans obywateli i wspieraniu większej integracji społecznej.

„Inicjatywa Barroso”

Aby zaradzić konkretnym problemom bezrobocia młodych oraz zwiększyć wsparcie MSP w zakresie tworzenia nowych miejsc pracy, w styczniu 2012 r. Rada Europejska zatwierdziła dalsze przeprogramowanie funduszy strukturalnych.

„Inicjatywa Barroso” w sprawie bezrobocia młodych i finansowania MSP zostanie wdrożona w latach 2012-2013 i początkowo będzie skierowana do ośmiu państw członkowskich o najwyższym wskaźniku bezrobocia wśród ludzi młodych – Grecji, Irlandii, Włoch, Łotwy, Litwy, Portugalii, Słowacji i Hiszpanii.

„Zespoły robocze” składające się z przedstawicieli władz krajów i Komisji Europejskiej powstały po to, by zidentyfikować właściwe obszary, w których powinny zostać skoncentrowane środki. W tych krajach przewidziano przeprogramowanie środków z funduszy strukturalnych w wysokości 7,3 mld EUR.

Wsparcie dla MSP

Dostęp do finansowania to stały problem małych firm w całej Europie, który jedynie zaostrzył się w wyniku kryzysu finansowego i zamrożenia kredytów. W ramach ostatnich prac nad przeprogramowaniem środków do końca 2010 r. około 8,1 mld EUR (z EFRR i środków krajowych) przydzielono do ponad 300 funduszy inwestycyjnych, gwarancyjnych i instrumentów pożyczkowych, co pozwoli zapewnić wsparcie finansowe dla sektora MSP w całej Unii. Do chwili obecnej dzięki tym instrumentom finansowym, stanowiącym obecnie ponad 10% bezpośredniego wsparcia dla biznesu ze środków EFRR, w sektorze MSP powstało lub zostało zachowanych około 90 000 miejsc pracy.

W ramach „Inicjatywy Barroso” większy nacisk kładziony jest na ułatwanie dostępu MSP do finansowania w obszarach cechujących się wysokim poziomem bezrobocia wśród ludzi młodych, a to przy wykorzystaniu instrumentów finansowych finansowanych ze środków unijnych.

Wsparcie dla finansowania MSP w **GRECJI**, na **SŁOWACJI**, **ŁOTWIE** i **LITWIE** pozwoli pozyskać środki w wysokości co najmniej 5,1 mld EUR. Dzięki temu wsparcia będzie można udzielić około 5 000-6 000 MSP, umożliwiając ich rozwój komercyjny i zapewniając bezpieczeństwo zatrudnienia.

W PORTUGALII około 4 000 MSP uzyska wsparcie dzięki dźwigni finansowej w wysokości 1,13 mld EUR zapewnionej przez EFRR, Europejski Bank Inwestycyjny (EBI) oraz sektor prywatny.

W HISZPANII dokonano przesunięcia kwoty 157 mln EUR na utworzenie tymczasowego funduszu kapitału obrotowego do celów finansowania innowacyjnych MSP.

GRECJA utworzy nowy instrument płynności w kwocie 500 mln EUR, który będzie służył do gwarantowania pożyczek uzyskiwanych przez greckie MSP z EBI.

Szacuje się, że ze zmiany priorytetów finansowania skorzysta około 56 000 MSP.

Zmniejszanie bezrobocia młodych

Szacuje się, że obecnie w UE jest ponad 5 milionów bezrobotnych młodych osób i liczba ta stale się zwiększa. Bezrobocie młodych wynosi w Irlandii 30%, w Grecji – 43%, a w Hiszpanii zbliża się do 50%; sam wzrost gospodarczy nie wystarczy, by zaradzić temu problemowi sektorowemu. Inicjatywa Komisji skupia się w szczególności na ludziach młodych, którzy nie mają pracy, nie uczą się ani nie kształcą, a także na tworzeniu nowych miejsc pracy. Celem jest stymulowanie zatrudnienia młodych dzięki większemu i lepiej celowanemu wykorzystaniu europejskich funduszy społecznych i regionalnych (EFS i EFRR).

Na przykład **W HISZPANII** przekierowano kwotę 135 mln EUR na krajowe służby zatrudnienia, aby pomóc młodym ludziom w znalezieniu pracy.

W IRLANDII 25 mln EUR skierowano do zintegrowanego programu Youthreach, w ramach którego zapewnią się edukację, szkolenia i doświadczenie zawodowe dla młodych

ludzi, którzy wcześniej skończyli szkołę, nie zdobywając żadnych kwalifikacji ani umiejętności zawodowych.

WE WŁOSZECH twiękliwość prac podjętych w celu przekierowania finansowania także dotyczy problemu bezrobocia młodych i obejmuje finansowanie planu zatrudnienia na Sycylii, który powinien przynieść korzyści dla 50 000 młodych osób, a także nowe działania edukacyjne przewidziane dla 65 300 studentów z południa kraju. Ponadto wdrożono ważną inicjatywę mającą na celu rozwiązanie problemu wczesnego zakończenia edukacji (o wartości 311 mln EUR), a dodatkowe środki, w wysokości 100 mln EUR, przekierowane zostały na wsparcie przedsiębiorczości młodych.

▲ BADANIA DYREKCJI GENERALNEJ DS. GOSPODARCZYCH I FINANSOWYCH WSKAZUJĄ NA POZYTYWNY WPŁYW POLITYKI SPÓJNOŚCI

Analiza przeprowadzona przez Dyрекcję Generalną ds. Gospodarczych i Finansowych Komisji Europejskiej (DG ECFIN) wskazuje, że wpływ polityki spójności na gospodarki państw członkowskich jest ogólnie pozytywny. DG ECFIN dysponuje modelem QUEST III do analizy i badania polityki makroekonomicznej, który wskazuje, że realizacja programów spójności w latach 2000–2006 (tj. w latach 2000–2009) zwiększyła łączne PKB w Unii 27 państw o 0,2%; przewiduje się, że do roku 2020 ten wzrost podwoi się, odzwierciedlając poprawę struktury gospodarek w wyniku działania programów polityki spójności. Ekonomści z DG ECFIN wskazują, że ze względu na pozytywne skutki tej polityki dla handlu Unia Europejska jako całość funkcjonuje lepiej z polityką spójności niż bez niej.

W trakcie podróży Komisarz odwiedził nowy Dworzec Centralny w Wiedniu, który będzie bramą do całego regionu Dunaju zarówno dla transportu pasażerskiego, jak i towarowego.

► STRATEGIA UE DLA REGIONU DUNAJU: PIERWSZY ROK DZIAŁANIA

Rok po wdrożeniu Strategii Komisarz Johannes Hahn odwiedził kilka krajów w regionie, aby ocenić postępy w terenie.

Podejście makroregionalne dla regionu Dunaju

Strategia UE dla Regionu Dunaju (EUSDR), wdrożona w czerwcu 2011 r., jest drugim pod względem wielkości działaniem w ramach współpracy unijnej – po Regionie Morza Bałtyckiego – w którym ministrowie i decydenci wdrażają polityki, programy i projekty dotyczące wielu wspólnych problemów.

Jako że Region Dunaju obejmuje zarówno jedne z najbogatszych, jak i jedne z najbiedniejszych obszarów Europy, niezwykle ważne jest, by w czasach kryzysu gospodarczego państwa tego regionu współpracowały ze sobą nad maksymalizacją potencjału oraz budowaniem wzrostu i tworzeniem

miejsc pracy. EUSDR upraszcza te działania a Plan Działania dla regionu obejmuje konkretne działania i projekty – na przykład poprawa połączeń, w tym żeglugi po Dunaju; promowanie innowacyjności poprzez wymianę dobrych praktyk, budowanie sieci kontaktów i wspólne inicjatywy; oraz wzmacnianie konkurencyjności poprzez umożliwianie nawiązywania kontaktów przez przedsiębiorstwa.

Pierwsze wyniki

W trakcie podróży na trasie z Wiednia do Sofii w dniach 27 czerwca – 1 lipca, Komisarz Hahn odwiedził siedem z uczestniczących krajów. Celem podróży przez Austrię, Słowację, Węgry, Chorwację, Serbię, Rumunię i Bułgarię była ocena postępów, lepsze zrozumienie problemów w terenie oraz określenie, co ewentualnie można poprawić.

W trakcie spotkań z przedstawicielami władz i innymi interesariuszami okazało się, że Strategia już generuje nową

dynamikę i pojawiają się pierwsze istotne efekty. Przykładem może być kilka z wizytowanych projektów, zaprezentowanych w niniejszym artykule, oraz:

- projekt regulacji rzeki w pobliżu Wiednia, który na nowe sposoby poprawi żeglugę przy jednoczesnej ochronie środowiska, wykorzystując modelowanie komputerowe oraz lekką infrastrukturę przyjazną dla środowiska;
- nowoczesne projekty oczyszczania ścieków i energii odnawialnej (biogaz) na Węgrzech;
- konferencja w sprawie transgranicznej współpracy nad innowacyjnością, z udziałem interesariuszy rumuńskich i bułgarskich;
- skoordynowane ćwiczenia w zwalczaniu nadzwyczajnych zagrożeń środowiska z udziałem Bułgarii, Rumunii, Serbii i Austrii, wskazujące, jak można skutecznie współdzielić sprzęt i podejścia.

Polityka spójności i strategie makroregionalne

Podejście makroregionalne, które skutkuje budową współpracy pomiędzy państwami członkowskimi (i państwami nie będącymi członkami UE) powiązanymi czynnikami geograficznymi, stanowi okazję do maksymalizacji wpływu gospodarczego, społecznego i środowiskowego polityki spójności i innych polityk UE. Bliższa współpraca nad planowaniem strategicznym i wykorzystaniem środków unijnych będzie znaczącym wkładem w realizację strategii Europa 2020 pod względem wymiany dobrych praktyk, budowania sieci kontaktów i realizacji wspólnych inicjatyw w obszarach takich jak rozwój i tworzenie miejsc pracy; zmniejszenie drenażu mózgow, zrównoważony rozwój i współpraca; oraz poprawa możliwości administracyjnych.

W związku z tym na lata 2014-2020 Komisja proponuje, by strategie makroregionalne były wbudowane w całym procesie programowania (wspólne ramy strategiczne, umowy o współpracy oraz wszystkie programy operacyjne, jeśli dotyczy).

Dalsze kroki

W listopadzie 2012 r. Komisja we współpracy z władzami Bawarii organizuje pierwsze Doroczne Forum Strategii, które będzie stanowić kolejną możliwość podsumowania dokonanych postępów, wykazania wartości dodanej Strategii, zwiększenia świadomości publicznej oraz lepszego planowania na przyszłość. Liczymy na propozycje i pomysły wszystkich zainteresowanych osób.

Most Widin-Calafat pomiędzy Bułgarią i Rumunią, którego ukończenie jest planowane na koniec 2012 r., część transeuropejskiej sieci transportowej, ułatwi połączenie pomiędzy północno-zachodnią Bułgarią, południowo-zachodnią Rumunią i wschodnimi Węgrami.

Komisarz Hahn odwiedził miejsca realizacji projektów inkubatora przedsiębiorczości i parku naukowego w Osijeku (Chorwacja) (na zdjęciu) oraz w Nowym Sadzie (Serbia), gdzie powstają powiązania pomiędzy badaniami, innowacyjnością i przedsiębiorstwami.

Zintegrowane rzeczne przejście graniczne strefy Schengen pomiędzy Węgrami i Chorwacją w porcie Mohacz to kolejny z projektów odwiedzonych przez Komisarza Hahna. Na tym przejściu granicznym wszystkie służby mają dostęp do najnowszej technologii informacyjnej pod jednym dachem, co sprzyja mobilności i handlowi przy jednoczesnej poprawie bezpieczeństwa.

▶ WIĘCEJ INFORMACJI

http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperate/index_pl.cfm

<http://danube-region.eu/>

<http://balticsea-region-strategy.eu/>

Łączny koszt:
465 140 000 EUR
Wkład UE:
119 726 000 EUR

▶ DOLNOŚLĄSKIE, POLSKA

▶ ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA ENERGETYCZNEGO WYMUSZA ROZBUDOWĘ MAGAZYNU GAZU

Po trwającej trzy lata rozbudowie duży nowy podziemny magazyn gazu w południowo-zachodniej Polsce już działa. Obiekt w Wierzchowicach, o pojemności roboczej równej 480 000 basenów olimpijskich, pomoże zapewnić bezpieczeństwo energetyczne na poziomie krajowym i unijnym.

Położone na Dolnym Śląsku, około 40 km na wschód od Wrocławia Wierzchowice słyną z dużego i wydajnego złoża gazu ziemnego. W miejscu tym wydobywano gaz przez ponad dwa dziesięciolecia, aż do roku 1995, kiedy to zasoby się wyczerpały. Dzisiaj dzięki zmianom dokonany w złożu i jego infrastrukturze teren ten jest wykorzystywany jako magazyn gazu ziemnego wysokometanowego.

W ramach projektu finansowanego częściowo z UE od marca 2009 r. prowadzone były prace nad przekształceniem złoża gazu ziemnego w magazyn gazu. Najnowocześniejsza technologia oferująca najwyższą wydajność energetyczną – jak nowe lub zmodernizowane sprężarki, odwierty i rurociągi – umożliwiające wtryskiwanie i odbiór gazu w miarę zapotrzebowania. Prace budowlane i projektowe, zgodne ze ścisłymi wytycznymi środowiskowymi, były nadzorowane przez Polskie Górnictwo Naftowe i Gazowe (PGNiG), największe w kraju przedsiębiorstwo naftowo-gazowe.

Podwojenie pojemności

Pojemność składowania gazu w obiekcie została zwiększona ponad dwukrotnie – z 575 mln do 1,2 mln metrów sześciennych. Zapewnia to maksymalną moc odbioru gazu na poziomie 4,8 mln m³ dziennie. W ciągu najbliższych lat planowane jest dalsze zwiększenie pojemności składowania.

„Inwestycja w Wierzchowicach ma kluczowe znaczenie, umożliwiając utrzymanie rezerw gazu ziemnego w Polsce na wystarczającym poziomie,” mówi Robert Kałuża z polskiego Ministerstwa Rozwoju Regionalnego. „Ma to ogromne znaczenie przy postępowaniu z sezonowymi zmianami zużycia, czy wówczas, gdy dostawy gazu zostają na krótki czas zmniejszone lub przerwane. Infrastruktura ta jest także ważna dla unijnej strategii bezpieczeństwa energetycznego oraz rozwoju wspólnego rynku gazu ziemnego.”

W ramach unijnych planów Polska opracowała cel zwiększenia pojemności podziemnych magazynów gazu ziemnego o prawie 60%. Obecnie do otrzymania finansowania z UE kwalifikują się trzy magazyny gazu – Wierzchowice, Strachocina, Kosakowo. W Wierzchowicach znajduje się największy z nich.

▶ WIĘCEJ INFORMACJI
<http://www.osm.pgnig.pl/>

▶BRNO, CZECHY

▶ TWORZENIE NOWYCH MATERIAŁÓW PRZY UŻYCIU NANOTECHNOLOGII

Nanotechnologia działa w sposób niewidoczny gołym okiem, na poziomie atomów i cząsteczek. Ale dzięki jej możliwości modyfikowania materiałów lub tworzenia nowych – w tak zróżnicowanych branżach jak opieka zdrowotna i przemysł – nanotechnologia może przynosić ogromne efekty. Powstający regionalny ośrodek badawczo-rozwojowy w Brnie stymuluje rozwój tej dziedziny, tworząc nowe aplikacje i kształcąc przyszłych specjalistów.

Nanotechnologia może być wykorzystywana do tworzenia materiałów o unikalnych cechach. Mogą one zastąpić materiały wykorzystywane w obecnych procedurach produkcyjnych, potencjalnie nieekologicznych i nieoptymalnych. W związku z tym badania w dziedzinie nanotechnologii zyskują na znaczeniu w Czechach i w całej Unii.

„Regionalny ośrodek badawczo-rozwojowy niskonakładowej plazmy i nanotechnologicznej obróbki powierzchni” mieści się w Brnie, drugim co do wielkości mieście Czech. Projekt, finansowany częściowo z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, ma na celu stworzenie ośrodka spełniającego rosnące zapotrzebowanie ze strony innowacyjnych firm produkcyjnych na procesy produkcyjne wymagające opracowania i wykorzystania najnowocześniejszej nanotechnologii – ale przy minimalnych kosztach inwestycyjnych i operacyjnych oraz minimalnej ingerencji w bieżące procedury produkcyjne.

Zmiana właściwości powierzchni

„Możemy korzystać z ponad 50 lat doświadczeń i badań Instytutu Elektroniki Fizycznej Wydziału Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu Masaryka” mówi Jan Čech, członek zespołu realizacji projektu. Dodaje on, że obecnie opracowywane technologie plazmowe pozwalają na dostosowanie i modyfikację powierzchni materiałów. Przykłady obejmują mocniejsze połączenia klejone, ulepszone tusze albo wydruki kolorowe lub cienkie okleiny, które sprawiają, że materiał jest bardziej odporny na ścieranie, jest biokompatybilny i ma własności antybakteryjne. „Modyfikację wywołuje zimna plazma przewodząca prąd wytwarzana w ciśnieniu

atmosferycznym” mówi Čech, dodając, że plazmę często nazywa się „czwartym stanem skupienia” materii, ponieważ nie jest ani ciałem stałym, ani cieczą, ani gazem.

Technologie opracowywane w Ośrodku w Brnie można zastosować w tradycyjnie czeskich dziedzinach przemysłu, takich jak przemysł tekstylny, szklany czy motoryzacyjny, a także w przemyśle elektronicznym na całym świecie. Ośrodek oferuje także możliwości szkolenia dla młodych specjalistów szukających pracy w sektorze nanotechnologii i technologii plazmowych.

Łączny koszt:
10 706 000 EUR
Wkład UE:
7 581 000 EUR

▶WIĘCEJ INFORMACJI

<http://www.nanocontact.cz/en/home>

▶ PROGRAM NORTHERN PERIPHERY (NPP) („PERYFERIA PÓŁNOCNE”)*

▶ STYMULOWANIE POWSTAWANIA WIEJSKICH RYNKÓW BIOENERGII

Obszary wiejskie na północnych peryferiach Europy oferują różnorodne miejscowe źródła energii odnawialnej, szczególnie drewno i biomasę pochodzenia morskiego. Międzynarodowy projekt łączący cztery kraje ma na celu stworzenie kwitnących lokalnych rynków paliw, które korzystają z tych zasobów odnawialnych.

Biomasa ma coraz większe znaczenie dla UE; planuje się, że do roku 2020 Unia będzie pozyskiwać 20% energii ze źródeł odnawialnych. Projekt RASLRES (Regional Approaches to Stimulating Local Renewable Energy Solutions – Regionalne podejścia do stymulacji lokalnych rozwiązań energii odnawialnej) ma na celu zwiększenie wykorzystania lokalnie produkowanych zasobów bioenergii w obszarach wiejskich regionu Peryferii Północnej Europy. Projekt ten stanowi obietnicę znaczących korzyści gospodarczych, społecznych i środowiskowych dla społeczności lokalnych.

W projekcie biorą udział partnerzy z Irlandii, Irlandii Północnej, Szkocji i Szwecji. Wspólnie poszukują oni sposobów na stworzenie rynków energii odnawialnej z wykorzystaniem lokalnego drewna, biomasy pochodzenia morskiego (glonów) oraz mozgi trzcinowatej, rośliny energetycznej dobrze rosnącej na terenach Europy północnej. „Dążymy do stworzenia lokalnych miejsc pracy w lokalnych sektorach energetycznych” mówi Ian Brannigan, pełniący obowiązki Dyrektora Wykonawczego Komisji ds. Rozwoju Zachodu (Irlandia), partnera wiodącego projektu.

Internetowe narzędzie bioenergii

W tym projekcie strategicznym wyjątkowe jest skoncentrowanie na całościowych łańcuchach dostaw. Oznacza to zapewnienie, że wszyscy, od dostawców do użytkowników, mogą mieć pewność, że biopaliwa będą produkowane w ilości i jakości wystarczającej do promowania samowystarczalnych lokalnych rynków energii odnawialnej.

Nowe internetowe „Narzędzie bioenergii” uruchomione w ramach projektu przez irlandzkiego ministra środowiska

Łączny koszt:
2881 500 EUR
Wkład UE:
1 728 900 EUR

znacząco przyczynia się do budowania takiej pewności. To narzędzie przeznaczone dla dostawców energii i użytkowników we wszystkich czterech krajach oferuje informacje na szczeblu lokalnym, regionalnym i krajowych dotyczące drewna, biomasy pochodzenia morskiego i mozgi trzcinowatej.

„Narzędzie Bioenergii wspomaga podejmowanie decyzji, aby wzmacniać możliwości uniezależnienia się od paliw kopalnych na rzecz zwiększonego wykorzystania źródeł odnawialnych” mówi Nicolas Forsling, Szef Sekretariatu NPP. Wraz z narzędziem udostępniany jest Kalkulator Bioenergii, który pozwala użytkownikom wyliczyć przybliżone oszczędności finansowe i emisyjne, które mogłyby zostać zrealizowane przy przejściu z paliw kopalnych na biopaliwa przy zaspokojeniu zapotrzebowania na energię.

▶ WIĘCEJ INFORMACJI

<http://www.raslres.eu/bioenergy-tool/>

* Irlandia, Wielka Brytania i Szwecja

▶ UMBRIA, WŁOCHY

▶ SYSTEM DO SKŁADANIA ODZIEŻY TRAFIA W ŚWIAT

Transport i dystrybucja odzieży na wielką skalę to czasochłonne przedsięwzięcie. Firma z Umbrii proponuje różne rozwiązania tego problemu, produkując każdego roku około 700 systemów automatycznych. Jej najnowsze dzieło, dystrybutor złożonej odzieży, jeszcze bardziej podnosi poprzeczkę dla innowacyjności.

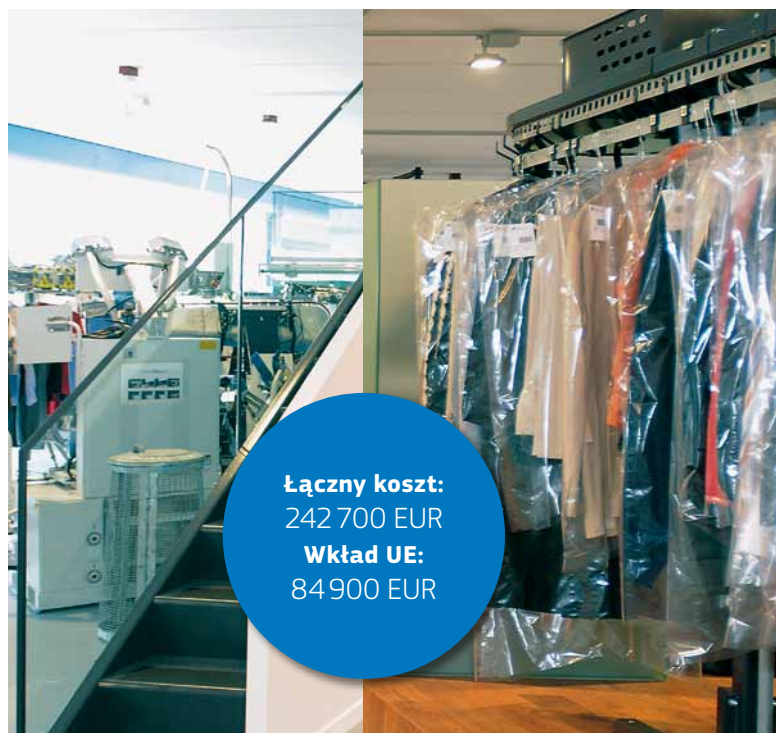
Mieszcząca się w Perugii firma Metalprogetti Spa specjalizuje się w zarządzaniu i dystrybucji odzieży na wieszakach. Jej systemy sprzedawane są na całym świecie i wykorzystywane w pralniach chemicznych czy w pralniach przemysłowych.

Zarządzanie i transport wewnętrzny odzieży wiąże się dla firm i fabryk z licznymi trudnościami, zwłaszcza gdy każda rzecz musi być przechowywana i sortowana oddzielnie. Metalprogetti dąży do uproszczenia tych procesów głównie dzięki automatyzacji. Każdy system jest modułowy i budowany indywidualnie dla każdego klienta.

Firma mocno stawia na badania i rozwój, dzięki czemu zapewnia sobie przewagę konkurencyjną. Posiada ona laboratorium wewnętrzne, zatrudniające dziewięciu etatowych pracowników, a także współpracuje z Wydziałem Inżynierii Uniwersytetu w Perugii. Dzięki zastosowaniu unikalnej technologii w swoich produktach, Metalprogetti posiada ponad 40 patentów na wyłączność.

Automatyczne składanie odzieży

Projekt badawczy „Analiza i badania nad stworzeniem innowacyjnego dystrybutora złożonej odzieży” otrzymał finansowanie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, przyznane przez Region Umbrii. Dzięki niemu powstał specjalny system dystrybucji złożonej odzieży – stworzony z myślą o szpitalach, ośrodkach analitycznych, domach pomocy, ośrodkach spa, fabrykach, itp. Są to miejsca, w których pracownicy muszą nosić uniformy oraz odzież ochrony osobistej.

Łączny koszt:
242 700 EUR
Wkład UE:
84 900 EUR

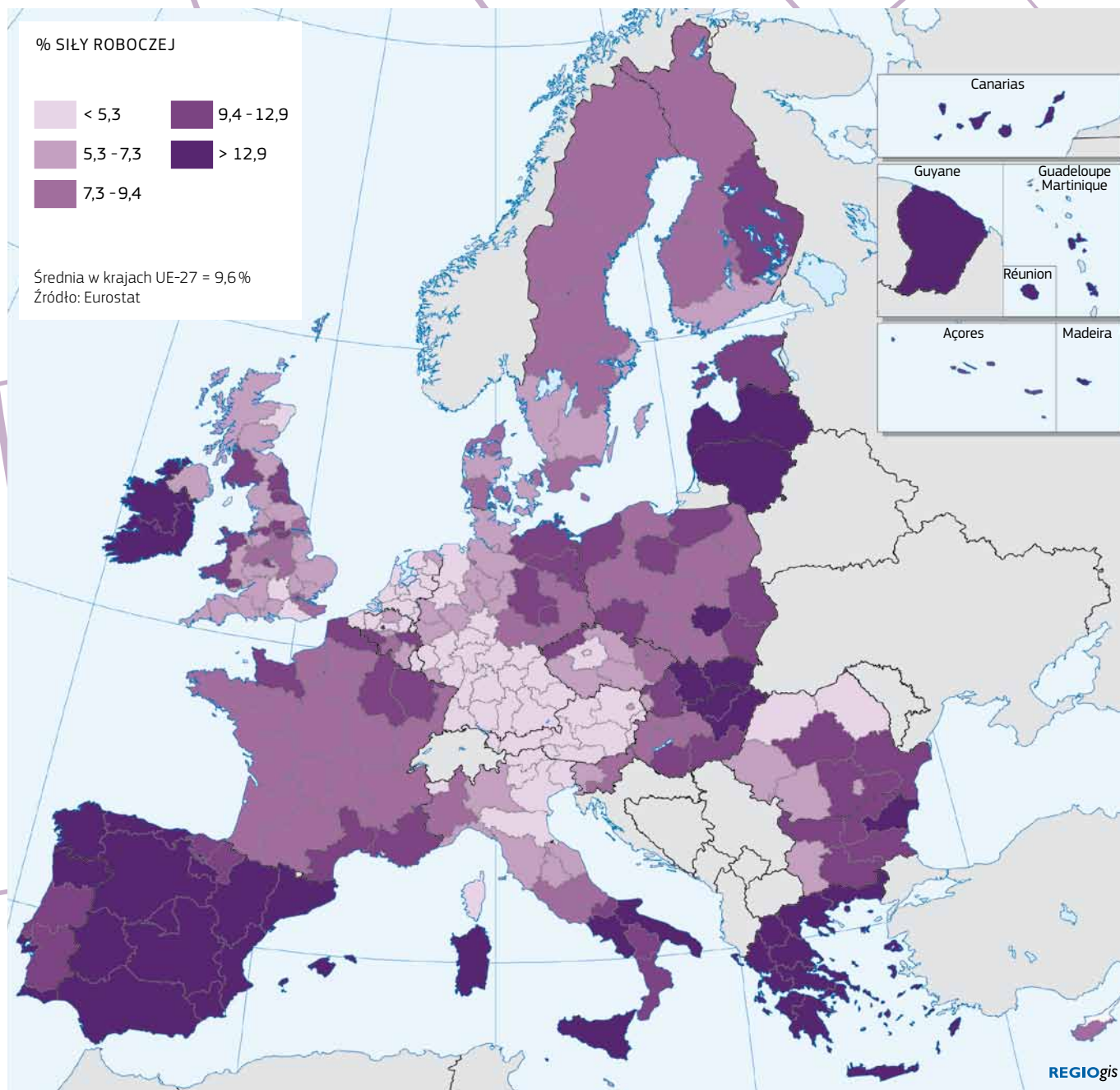
„Ten nowy dystrybutor złożonej odzieży do dystrybucji i wydawania uniformów jest obecnie sprzedawany na całym świecie,” mówi dr Willebrord Sluijters z DG ds. polityki regionalnej Komisji Europejskiej, który niedawno odwiedził zakład. „Dzięki niemu czas transportu wewnętrznego jest skrócony do minimum, eliminując pracochłonne procedury sprawdzania, sortowania i kompletowania zamówienia.”

Nowy system pozwala na prosty odbiór i wydawanie odzieży lub innych przedmiotów. Ponadto oferuje możliwość niezawodnego śledzenia czynności, ponieważ monitoruje ilość rzeczy odbieranych przez poszczególnych użytkowników. Ponadto dystrybutor może także obsługiwać złożoną odzież i/lub przedmioty, które nie są opakowane. Pozwala to uniknąć potrzeby tworzenia specjalistycznej linii do pakowania oraz pozwala na zarządzanie dostawą przedmiotów, których nie można zapakować ze względu na rozmiar lub kształt.

▶ WIĘCEJ INFORMACJI

<http://www.metalprogetti.it>

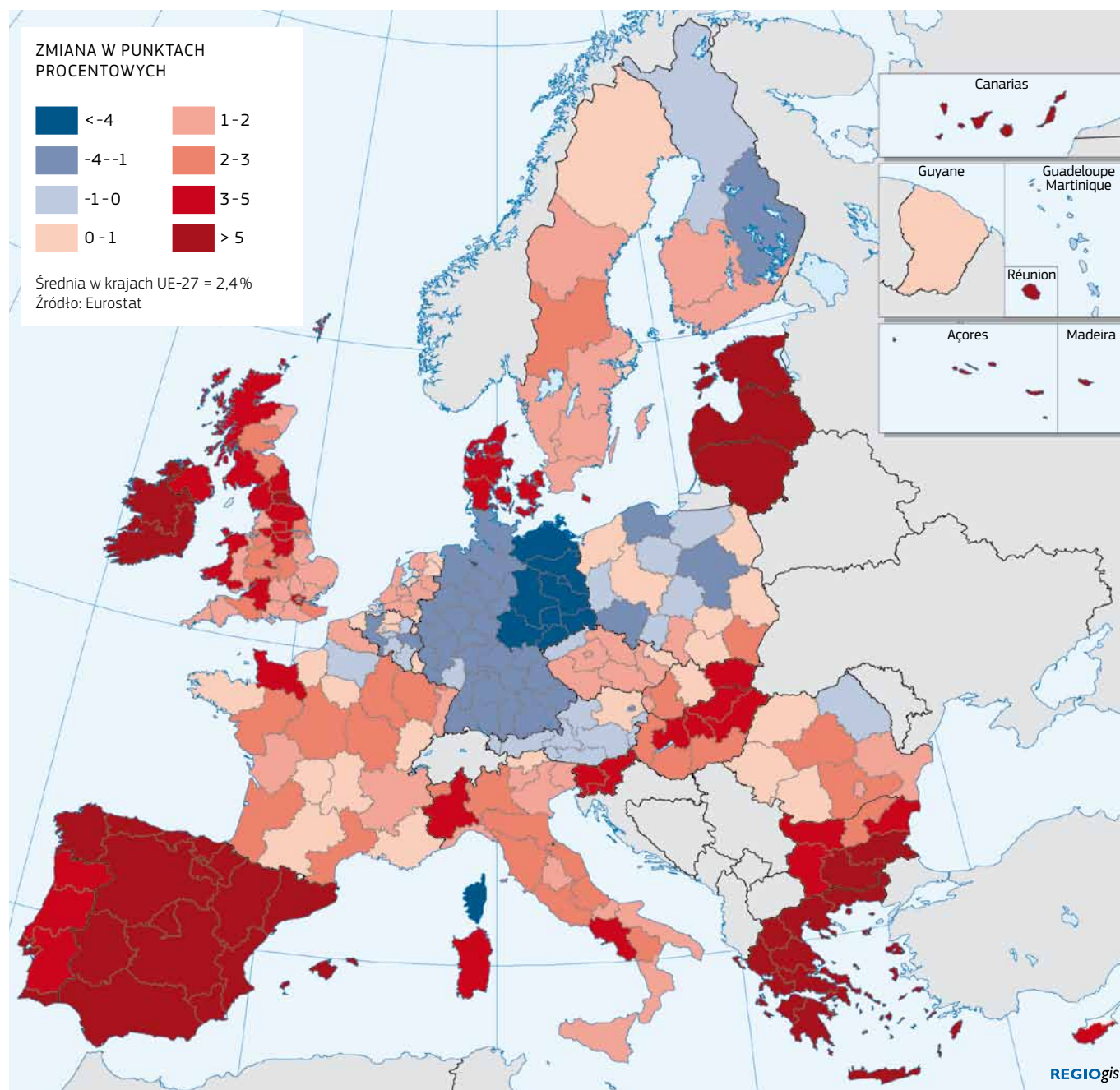
▶ WSKAŹNIK BEZROBOCIA W 2011 R.

Regionalne dysproporcje w poziomie bezrobocia na terenie regionów UE-27 są wysokie. W jednej trzeciej regionów wskaźnik bezrobocia przekracza 10%. Najwyższe wskaźniki odnotowano w regionach hiszpańskich i greckich, a także we francuskich departamentach zamorskich. Większość spośród 41 regionów, w których wskaźniki bezrobocia przekraczają

15% (wzrost z poziomu 26 regionów w roku 2010), znajduje się w tych trzech państwach członkowskich. Dla kontrastu, 46 regionów zlokalizowanych głównie w Austrii, Niemczech, Belgii i Holandii odnotowało wskaźniki bezrobocia poniżej 5% (wzrost z poziomu 34 regionów w roku 2010).

▶ ZMIANY WE WSKAŹNIKACH ZATRUDNIENIA W LATACH 2007-2011

W latach 2007-2011 wskaźnik zatrudnienia wzrósł w trzech czwartych regionów. Kryzys gospodarczy występujący w Europie dotknął przede wszystkim regiony Hiszpanii, Grecji, Irlandii i państw bałtyckich, przy czym niektóre regiony odnotowały wzrost bezrobocia o ponad 5 punktów procentowych.

Bezrobocie spadło natomiast w regionach Niemiec, zwłaszcza we wschodnich landach (częściowo w wyniku mobilności pracowników), Austrii, Belgii, Polski i Finlandii.

▶ PODEJŚCIE DO ROZWOJU LOKALNEGO DLA LEPSZEJ SPÓJNOŚCI TERYTORIALNEJ

WYNIKI NAJNOWSZEJ OCENY

Podjęcia do rozwoju lojalnego i partnerstwa lokalne są podstawowymi elementami przyszłej polityki spójności. W kolejnym okresie programowania lokalni aktorzy mogą wykorzystywać narzędzia rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność lokalną, zintegrowane strategie terytorialne oraz innowacyjne działania miejskie, aby promować zintegrowane podejście do rozwoju terytorialnego.

Przeprowadzona niedawno ocena – „Wpływ rozwoju lokalnego na realizację interwencji współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) w dwóch poprzednich okresach programowania 2000–2006 i 2007–2013 „– wykonana przez IRS (Istituto per la Ricerca Sociale) oraz IGOP (Institut de Govern i Politiques Publiques), objęła doświadczenia pięciu regionów (patrz ramka 1), aby dowiedzieć wartości dodanej rozwoju lokalnego w skutecznej realizacji polityki spójności. W ramach badania podkreślono znaczenie potencjału i ograniczeń podejścia oraz opracowano przydatne rekomendacje na przyszłość.

W ramach oceny dokonano przeglądu piśmiennictwa dotyczącego rozwoju lokalnego i podkreślono najczęściej stosowane podejścia do rozwoju lokalnego, ich silne i słabe strony oraz możliwości instytucjonalne wymagane do skutecznego wdrożenia. W 38 programach operacyjnych, w ramach których przyznano największe kwoty finansowania z EFRR na politykę terytorialną, badacze analizowali sposoby działania podejść do rozwoju lokalnego na różnych obszarach i opracowali podstawy do wyboru pięciu studiów przypadku do dalszego badania. Każde regionalne studium przypadku dokonuje analizy sieci kontaktów pomiędzy głównymi aktorami, identyfikując strukturę zarządzania stanowiącą podstawowy aspekt podejść do rozwoju lokalnego.

Badanie pozwoliło wykryć pewną ilość cech wspólnych podejść do rozwoju lokalnego w tych obszarach:

- skoncentrowanie na rozwoju społecznym i gospodarczym obszarów defaworyzowanych;
- odniesienie do określonego terytorium;
- integracja różnych polityk sektorowych;
- mobilizacja różnych aktorów, także na szczeblu lokalnym.

Kadyks

PIĘĆ REGIONÓW NUTS 2* OBJĘTYCH BADANIEM ORAZ MINI STUDIA PRZYPADKU POZWOLIŁY OKREŚLIĆ PRZYKŁADY DOBRZYCH PRAKTYK:

- Projekt URBANA CADIZ, Andaluzja (ES)
- Neighbourhood Mothers (Matki z sąsiedztwa), Berlin (DE)
- Program zintegrowanego rozwoju miejskiego, Severozápad (CZ)
- PIT 1 Tavoliere, Puglia (IT)
- Budowanie możliwości społeczności WCVA, West Wales and The Valleys (UK)

* Nomenklatura jednostek terytorialnych do celów statystycznych

Berlin

W badaniu stwierdzono, że podejście do rozwoju lokalnego przy realizacji interwencji współfinansowanych przez EFRR:

- Przyczynia się do zwiększenia *znaczenia władz lokalnych i gmin*. Najczęstszym układem instytucjonalnym podejścia do rozwoju lokalnego jest zaangażowanie gmin w planowanie i realizację europejskiej polityki spójności;
- Wymaga „czasu”. *Ciągłość* programów z punktu widzenia terytorialnego, tematycznego i zarządzania ma podstawowe znaczenie;
- „Czyste” podejście do rozwoju lokalnego działa lepiej, jeśli jednym z jego celów i jednym z podstawowych rodzajów interwencji jest *budowanie możliwości*. Aktorzy oddolni (np. małe organizacje pozarządowe, przedsiębiorstwa społeczne, mikroprzedsiębiorstwa) oraz pracownicy projektu muszą otrzymywać wsparcie i pomoc w budowaniu możliwości koniecznych do wzmocnienia rozwoju społeczności.

Autorzy oceny zasugerowali, że przepisy dotyczące rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność lokalną (art. 28-31 Rozporządzenia o wspólnych postanowieniach) stanowią jedyny możliwy sposób realizacji podejścia do rozwoju lokalnego oraz realizowania korzyści skoncentrowania na działaniach terytorialnych, integracji polityki oraz zaangażowania interesariuszy. Inne rozwiązania są możliwe w innych okolicznościach.

W podsumowaniu autorzy oceny stwierdzili, że nowe podejścia i narzędzia oceny są niezbędne, by móc stwierdzić cele

„Podejścia do rozwoju lokalnego mają wszelkie formy i metody, a zredukowanie ich do jednego modelu – zgodnie z filozofią „rozmiaru uniwersalnego” – jest w oczywisty sposób niemożliwe.”

Badanie podkreśla trzy główne modele podejścia do rozwoju lokalnego:

- **Czyste podejście do rozwoju lokalnego:** skoncentrowanie na małym terenie, zintegrowane podejście tematyczne i partnerstwo włączające;
- **Podejście naprawcze w zakresie polityk sektorowych:** skoncentrowanie na rozległym lub małym terenie, jeden temat i partnerstwo zarówno jako narzędzie i cel;
- **Podejście do rozwoju lokalnego w ramach polityki regionalnej:** skoncentrowanie na rozleglejszym terenie, zintegrowane podejście, partnerstwo strategiczne.

pośrednie tego podejścia – wymiar integracji i współpracy – oraz ogólnie, całościowy wpływ podejścia rozwoju lokalnego.

▶ WIĘCEJ INFORMACJI

Pełen raport jest dostępny na stronie:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/evaluation/pdf/eval2007/local_dev_final.pdf

▶ ZWYCIĘZCA NAGRODY REGIOSTARS, ECO WORLD STYRIA, KONTYNUUJE DOBRĄ PASSE

ECO World Styria, klastr „cleantech” z Austrii, który otrzymał Nagrodę RegioStars 2012 w kategorii „inteligentny rozwój”, odnosi kolejne sukcesy.

Nagroda Europejska stała się kolejnym bodźcem do koncentracji innowacji organizacji zajmujących się „zielonymi” technologiami, które są obecnie siłą napędową gospodarki w austriackiej prowincji Styria.

Nagroda pomogła już podnieść międzynarodową renomę austriackiego klastra czystych technologii, jak wyjaśnia Bernhard Puttinger, prezes ECO World Styria. „W prasie regionalnej, krajowej i międzynarodowej pojawiły się liczne artykuły dotyczące naszej doliny »zielonych« technologii. Komentarze prasy były bardzo przychylne i ustawiły nas na pozycji wzorca »najlepszych praktyk« w tej dziedzinie.”

Magnes dla międzynarodowych przedsiębiorstw cleantech

Zdecydowanie klastr cleantech w Styrii staje się magnesem dla międzynarodowych specjalistów ds. energetyki i inżynierii środowiska.

„Niemał co tydzień dolinę »zielonych« technologii odwiedzają delegacje, które chcą poznać działanie ECO World Styria i przyjrzeć się funkcjonującym tam firmom” – mówi Puttinger.

„W tym roku odwiedziło nas 250 ekspertów w tej dziedzinie z Brazylii, Rosji, Stanów Zjednoczonych, Chin, Francji i Europy południowo-wschodniej. We wrześniu przyjeżdża do nas delegacja grupy inwestycyjnej z Francji, która chce przyjrzeć się naszemu portfelowi szybko rozwijających się przedsiębiorstw.”

Puttinger uważa, że Nagroda RegioStars stanowi uhonorowanie ducha innowacyjności 180 spółek i instytucji badawczych działających w dziedzinie energetyki i technologii środowiskowych w austriackim klastrze cleantech. „Jest to kolejne potwierdzenie, że Styria weszła do międzynarodowej grupy najlepszych regionów wspierających rozwój wiodących, najnowocześniejszych technologii ekologicznych” – podkreśla.

Usługi eksportowe

Przyznając nagrodę w kategorii „inteligentny rozwój” klastru cleantech ze Styrii, Jury nagród RegioStars stwierdziło: „Projekt ECO World Styria jest doskonały we wszystkich aspektach innowacji w zakresie nowych usług. Przeniósł on koncepcję klastra na nowy poziom jakości i międzynarodowości. Jego wybitne osiągnięcie w zakresie wspierania tworzenia nowych firm, 5 000 nowych miejsc pracy i imponujące wskaźniki wzrostu stanowią ważną inspirację dla innych regionów Europy.”

„O przyznaniu Nagrody Europejskiej decyduje – moim zdaniem – dynamika, z jaką ECO World Styria się rozwija oraz nowe motywacje, jakie daje regionowi dzięki rozwojowi ekologicznych technologii” – dodaje Puttinger. Klastr obecnie generuje ponad 8% produktu krajowego brutto dla regionu Styrii.

Jury Nagród RegioStars chwaliło przede wszystkim innowacyjne usługi oferowane przez ECO World Styria swoim przedsiębiorstwom, takie jak wywiadownia gospodarcza i budowanie sieci biznesowych, które wspierają rozwój eksportu. Technologiczne Okrągłe Stoły zainicjowane przez klastr oraz Klub Innowatorów Branży Cleantech spowodowały stworzenie innowacyjnych projektów komercyjnych i badawczych.

Aktywny punkt inżynierii środowiska

ECO World Styria powstał w 2005 r. i specjalizuje się w energetyce i inżynierii środowiska oraz w rozwoju, w austriackim regionie Styria, doliny „zielonych technologii” na światowym poziomie. Odgrywa on istotną rolę w realizacji polityki ekonomicznej tej austriackiej prowincji i jest kluczowym elementem nowej strategii gospodarczej Styria 2020.

Do roku 2011 w firmach klastra pracowało około 32 000 pracowników, a ogólne obroty wynosiły 7,7 mld EUR; wielkość eksportu wynosiła około 90%.

▶ WIĘCEJ INFORMACJI
<http://www.eco.at>

▶ OGŁOSZENIE FINALISTÓW

W kolejnej edycji Nagród RegioStars wybrano 27 projektów w pięciu kategoriach. Zwycięzcy zostaną ogłoszeni na ceremonii w Brukseli, która odbędzie się 7 lutego 2013 r. Wśród finalistów znalazło się kilka projektów Europejskiej Współpracy Terytorialnej (EWT).

INTELIAGENTNY ROZWÓJ

- Program Technopol Dolna Austria (AT)
- CoOPTICS – Innowacja dla rynków, Turynia (DE)
- Transfer Wiedzy Uniwersytety-Przedsiębiorstwa, Castilla y León (ES)
- UPTEC – Parque de Ciência e Tecnologia da Universidade do Porto, Portugalia północna (PT)
- SLIM III, Szwecja północno-środkowa (SE)
- Innowacja w uprawach (InCrops), wschodnia Anglia (UK)

ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ

- Rozwój ekologicznych firm w sektorze MSP, Dania południowa (DK)
- ENWORKS Wsparcie dla wydajnego wykorzystania zasobów, Anglia północno-zachodnia (UK)
- Projekt Hydrogen Region Flandria – Holandia północna (EWT)
- MED-Laine, Sardynia, Toskania i Górna Korsyka (EWT)
- Projekt Cradle to Cradle Islands, Region Morza Północnego (EWT)

ROZWÓJ I INTEGRACJA

- Żywe Laboratorium Usług i Technologii Komfortu Życia, Finlandia zachodnia (FI)
- Indywidualne Ścieżki Zatrudnienia, warmińsko-mazurskie (PL)
- Partnerstwo Strides Alliance Partnership, Walia (UK)
- PASE – Polityki publiczne i przedsiębiorstwa społeczne, Marche (partner wiodący) (EWT)
- SUCCESS, Kent (partner wiodący) (EWT)

CITYSTAR

- WienWin, Wiedeń (AT)
- Park Spoor Noord, Antwerpia (BE)
- Neighbourhood Management Berlin (DE)
- Rewitalizacja Wyspy Młyńskiej, Bydgoszcz (PL)
- MalmöLund – region metropolitalny, Malmö (SE)

INFORMACJA I KOMUNIKACJA

- www.efro.be – Flandria Zachodnia (BE)
- www.eu-fonds.brandenburg.de – Brandenburg (DE)
- www.agenciasopa.es – Andaluzja (ES)
- www.esparama.lt – Litwa (LT)
- COSAFE, Västerbotten (SE)
- www.interact-eu.net – Bratysława (partner wiodący) (EWT)

▶ WIĘCEJ INFORMACJI

http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperate/regions_for_economic_change/regiostars_en.cfm

PROGRAM

15-16 LISTOPADA 2012 R.

_Metz (FR)

Konferencja Rurban

27-28 LISTOPADA 2012 R.

_Regensburg (DE)

1. Doroczne Forum Strategii
UE dla Regionu Dunaju

3-4 GRUDNIA 2012 R.

_Paryż (FR)

Połączone spotkanie sieci
INFORM i INIO

7 LUTEGO 2013 R.

_Bruksela (BE)

Ceremonia wręczenia nagród
RegioStars 2013

Więcej informacji o tych wydarzeniach znajduje się w części
Wydarzenia strony internetowej Info regio:

[http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/
agenda/index_pl.cfm](http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/agenda/index_pl.cfm)

**WYRAŻ
SWOJĄ
OPINIĘ**

Jakie osiągnięcia polityki spójności istnieją w Twoim regionie? Chcielibyśmy poznać Wasze historie prezentujące wyniki i namacalne korzyści dla mieszkańców. Możecie także opowiedzieć nam o swoich przygotowaniach do kolejnego okresu programowania.

Wybrane historie zostaną zamieszczone w kolejnym wydaniu magazynu *Panorama*. Prosimy o przesyłanie zgłoszeń na adres:

regio-panorama@ec.europa.eu

ISSN 1725-8243

© Unia Europejska, 2012

Przedruk dozwolony pod warunkiem podania źródła.

■ Urząd Publikacji

Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Polityki Regionalnej
Komunikacja, informacja, stosunki z państwami trzecimi,
Raphaël Goulet
Avenue de Tervuren 41, B-1040 Bruksela
E-mail: regio-panorama@ec.europa.eu
Internet: http://ec.europa.eu/regional_policy/index_pl.htm